

ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

Factors Affecting Loan Repayment Capability of Loan Restructured Clients,

BAAC Bank, Hatyai Branch, Songkhla Province

อุทัย อักษรพันธ์

Uthai Aksornpan

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Agribusiness Management

Prince of Songkla University

2553

ชื่อสารนิพนธ์	ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า
ผู้เขียน	ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ช.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
สาขาวิชา	นายอุทัย อักษรพันธ์
	การจัดการธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

.....	.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรัชญา ทองรักษ์)	(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรัชญา ทองรักษ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล)

.....กรรมการ

(ดร. สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย)

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชญา ทองรักษ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร

ชื่อสารนิพนธ์	ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ผู้เขียน	นายอุทัย อักษรพันธ์
สาขาวิชา	การจัดการธุรกิจเกษตร
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 2) ลักษณะการใช้บริการสินเชื่อของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และ 4) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยเก็บข้อมูลจากลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จำนวน 120 ราย จำแนกเป็นกลุ่มลูกค้านี้ปกติ 70 ราย และกลุ่มลูกค้านี้ NPL 50 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และทดสอบไคสแควร์ (χ^2) ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 53.1 ปี มีสถานภาพสมรสและอาศัยอยู่ด้วยกัน จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.7 คน มีสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ย 2.5 คน และมีสมาชิกที่ไม่มีรายได้เฉลี่ย 1.2 คน ส่วนใหญ่อยู่ในวัยเด็กหรือกำลังศึกษา เฉลี่ยครัวเรือนละ 1.1 คน การเป็นสมาชิกกลุ่มการเงินในชุมชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หรือกองทุนหมู่บ้าน ไม่มีลูกค้าเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูเกษตรกร ลูกค้าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร และมีลูกค้าบางส่วนที่ได้เลิกประกอบอาชีพการเกษตรไปประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร ได้แก่ อาชีพรับจ้าง และค้าขาย มีการถือครองที่ดินเฉลี่ย 8.2 ไร่ต่อครัวเรือน

รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 237,833.3 บาทต่อปี มีรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรเฉลี่ย 94,954.1 บาทต่อปี และมีรายได้จากการประกอบอาชีพนอกการเกษตรเฉลี่ย 142,879.2 บาทต่อปี มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 175,190.0 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 73.6 ของรายได้รวม โดยมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพเฉลี่ย 71,846.7 บาทต่อปี มีรายจ่ายอุปโภค บริโภคในครัวเรือนเฉลี่ย 84,755.0 บาทต่อปี และมีรายจ่ายชำระหนี้สินเฉลี่ย 18,588.3 บาทต่อปี มีทรัพย์สินเฉลี่ย 991,133.3 บาทต่อครัวเรือน มีหนี้สินรวมเฉลี่ย 382,542.4 บาทต่อครัวเรือน ส่วนใหญ่มีหนี้ในระบบ ธ.ก.ส. เฉลี่ย 302,907.4 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 79.1 ของหนี้สินรวม มีหนี้สิน

ในระบบนอก ธ.ก.ส. เหลือ 73,014.2 บาทต่อครัวเรือน และมีหนี้สินนอกระบบเหลือ 6,620.8 บาทต่อครัวเรือน โดยมีการออมเงินเฉลี่ย 12,635.8 บาทต่อครัวเรือน

วัตถุประสงค์การกู้เงินส่วนใหญ่เพื่อประกอบอาชีพการเกษตร ส่วนใหญ่จ้างงานอสังหาริมทรัพย์เป็นหลักประกันในการกู้เงิน และการชำระหนี้ไม่ได้ตามกำหนด ส่วนใหญ่มีสาเหตุมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นและรายจ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ หนี้สินรวม หนี้สินในระบบ ธ.ก.ส. และปัจจัยลักษณะการใช้บริการสินเชื่อด้านการใช้หลักประกันในการขอกู้เงิน ได้แก่ หลักประกันรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม และการจ้างงานอสังหาริมทรัพย์ มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.01$ ในขณะที่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ เงินออม มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$

ปัญหาอุปสรรคการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ได้แก่ ลูกค้าไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด และธนาคารติดตาม ตรวจสอบเพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมกับลูกค้าได้น้อย ข้อเสนอแนะให้ธนาคารพิจารณาปรับลดอัตราดอกเบี้ย การสนับสนุนสินเชื่อ และการฟื้นฟูอาชีพของลูกค้า

Minor Thesis Title	Factors Affecting Loan Repayment Capability of Loan Restructured Clients, BAAC Bank, Hatyai Branch, Songkhla Province
Author	Mr. Uthai Aksornpan
Major Program	Agribusiness Management
Academic Year	2009

Abstract

The research aims to study 1) the social and economic features of loan restructured clients 2) the attributes of loan use of loan restructured clients 3) the factors affecting loan repayment capability of loan restructured clients and 4) problems, threats, and suggestions on the debt restructure. The data is collected from 120 clients of BAAC Bank, Hatyai Branch. All of the clients are categorized into 70 clients with normal debt condition, and 50 NPL clients. The descriptive analysis and Chi-Square (χ^2) statistics are applied. The results reveal as details.

The clients are mostly male with the average age 53.1 years old. They are married status, staying as couples, and primary level educated. The average household members are 3.7 people. The average members, who are capable to earn the income, are 2.5 people each household. The members with non-income are 1.2 people in average. Most of the household members are childhood and some of them are studying. The average numbers are 1.1 people in average. The clients are the members of financial groups, for example, saving group or village fund. None of the clients are the members of Farmers' Reconstruction and Development Fund (FRDF). The clients mostly work in the agricultural sector. Meanwhile, some clients quit their agricultural jobs, and switch to non-agricultural sector, for example, being employed and trading. The average land ownership is 8.2 rais per household.

The annual household income is 237,833.3 baht in average. The average income deriving from the agricultural sector is 94,954.1 baht per year. The average income deriving from non-agricultural sector is 142,879.2 baht per year. The average household expense is 175,190.0 baht per year, which is 73.6% of total income. The average expense in the clients' career is 71,846.7 baht per year. The average household consumption is 84,755.0 baht per year.

The average debt payment is 18,588.3 baht per year. The average asset value 991,133.3 baht each household. Total debt amount is 382,542.4 baht each household in average. Most of the clients are in BAAC debtors with the average debt amount of 302,907.4 baht each household in average or 79.1% of total debt amount. However, the debt which is not financed by BAAC Bank is 73,014.2 baht each household in average. The average informal debt is 6,620.8 baht each household. The average saving amount is 12,635.8 baht each household.

The purpose of loan application is for the agricultural activities. The clients mostly mortgage their properties as loan guarantee. In addition, the installment is not in time effected. The main causes are the additional and unexpected household expenses.

The analysis results of factors affecting the loan repayment capability of loan restructured clients, BAAC Bank, Hatyai Branch reveal as details. The economic factors are total debts, formal debts in BAAC system, and the loan application regarding the loan guarantee i.e. joint liability group and property mortgage, affect the loan repayment capability of loan restructured clients with statistically significance at $\alpha = 0.01$. Meanwhile, the economic factor, which is saving money, affects loan repayment capability of loan restructured clients with statistically significance at $\alpha = 0.05$.

Problems and threats on the loan restructure are as following. The clients are not capable to pay the debt in time. The bank rarely follows up the cases to solve the clients' problems. Finally, the suggestions are raised to the bank to reduce the interest rate, support the loan application, and help improve the clients' careers.

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานสารนิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่ผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เป็นเพราะความกรุณาใส่ใจดูแล และให้คำแนะนำปรึกษาในกระบวนการทำการวิจัยอย่างสม่ำเสมอของ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชญา ทองรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ โดยเริ่มตั้งแต่การเขียนโครงร่างสารนิพนธ์ การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนสารนิพนธ์อย่างถูกต้อง ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ทั้งใคร่ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล และ ดร. สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาชี้แนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกเหนือจากอาจารย์ทั้ง 3 ท่านแล้ว การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จลุล่วงไม่ได้ หากไม่ได้รับความกรุณาจาก พี่ๆ และเพื่อนๆ พนักงานพัฒนาธุรกิจ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ ที่เสียสละเวลาในการจัดเก็บข้อมูล ตลอดจนลูกค้าทุกท่านที่เสียสละเวลาในการให้ข้อมูล ผู้เขียนขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์และช่วยเหลือด้วยดีเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวที่คอยให้กำลังใจโดยตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา จนกระทั่งงานวิจัยชิ้นนี้ลุล่วงไปด้วยดี สุดท้ายขอขอบคุณเพื่อนๆ MAB10 ทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมา คุณค่าและคุณประโยชน์จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบแต่ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวมาแล้ว

อุทัย อักษรพันธ์

พฤษภาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญและของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสาร	
2.1 การให้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	4
2.2 ทฤษฎีและแนวคิดในการศึกษา	12
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
บทที่ 3 วิธีวิจัย	
3.1 ข้อมูลและการรวบรวมข้อมูล	31
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	
4.1 ลักษณะทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้	36
4.2 ลักษณะการใช้บริการสินเชื่อของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้	50
4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้	53
4.4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้	56
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	58
5.2 ข้อเสนอแนะ	60
5.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป	61

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	35
ประวัติผู้เขียน	71

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การให้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	9
ตารางที่ 2.2 สถานะหนี้ NPL ด้านเกษตรกรรายคนและสถาบันเกษตรกร	9
ตารางที่ 2.3 สถานะหนี้ NPL รอบสองของลูกค้ำปรับปรุงโครงสร้างหนี้	10
ตารางที่ 2.4 หนี้สินและวัตถุประสงค์การก่อหนี้ของครัวเรือน	16
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของลูกค้ำปรับปรุงโครงสร้างหนี้	37
ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของลูกค้ำปรับปรุงโครงสร้างหนี้	41
ตารางที่ 4.3 ทรัพย์สิน หนี้สิน และเงินออมของลูกค้ำปรับปรุงโครงสร้างหนี้	45
ตารางที่ 4.4 วัตถุประสงค์ หลักประกัน และการส่งชำระหนี้	51
ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้	55
ตารางที่ 4.6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้	57

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1	ขั้นตอนการให้สินเชื่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
ภาพที่ 3.1	กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวิจัย

ประเทศไทยในช่วงปี 2538-2539 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศไทยมีอัตราการเจริญเติบโตที่สูงเป็นยุคเศรษฐกิจฟองสบู่ จนกระทั่งปี 2540 ประเทศไทยต้องประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบในวงกว้างต่อประชาชนในประเทศเกือบทุกสาขาอาชีพ ส่งผลให้กิจการจำนวนมากต้องปิดตัวลงและมีการเลิกจ้างงาน การผลิตเกือบทุกสาขาไม่ขยายตัว และได้ส่งผลกระทบต่อตลาดเงิน โดยเฉพาะวงการธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินต่างๆ ที่ประกอบกิจการภายในประเทศ มีปัญหาหนี้ด้อยคุณภาพและขาดสภาพคล่อง จนบางแห่งถูกสั่งปิดกิจการ ส่วนที่เหลือเกิดปัญหาหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non Performing Loan : NPL) เพิ่มขึ้นจำนวนมากและรวดเร็ว จากสาเหตุของปัญหาดังกล่าวธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2541 มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดวิธีการเบื้องต้นที่สถาบันการเงินพึงปฏิบัติในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยสนับสนุนให้สถาบันการเงินมีการกำหนดนโยบาย วิธีการ และขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้ NPL

นับตั้งแต่เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจประเทศไทยได้ใช้ทรัพยากรทั้งคน เงิน และเวลาเป็นอย่างมากเพื่อกอบกู้วิกฤติหนี้ NPL ให้กลับเข้าสู่ภาวะปกติ แม้ว่าหนี้ NPL ในระบบสถาบันการเงินได้ลดลงอย่างต่อเนื่องก็ตาม แต่ผลจากการที่เศรษฐกิจโดยรวมฟื้นตัวไม่ชัดเจนทำให้ปัญหาหนี้ NPL ยังคงมีอยู่ในระบบสถาบันการเงิน โดยเฉพาะการที่มีลูกหนี้ที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำเร็จและออกจากหนี้ NPL กลับมาเป็นหนี้ NPL รอบสองอีก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นการยัดหนี้ยัดออกไปเป็นส่วนใหญ่ การลดลงของหนี้ NPL จึงไม่สะท้อนให้เห็นสภาพธุรกิจที่แท้จริง (ท่านอง คาศรี, 2544)

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นธนาคารเฉพาะกิจของรัฐจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2509 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนเงินทุนให้แก่ เกษตรกรรายคน สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ผู้ประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสหกรณ์นอกภาคการเกษตร (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2550 ก) การให้สินเชื่อภาคการเกษตรเป็นการให้สินเชื่อที่มีความเสี่ยงสูง เนื่องจากเกษตรกรยังต้องพึ่งพาธรรมชาติ จึงมีความเสี่ยงตั้งแต่กระบวนการผลิต ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ตลอดจนราคา

ของผลผลิต ธ.ก.ส. จึงได้มีนโยบายการให้สินเชื่อแบบกำกับ แนะนำ และเพื่อป้องกันปัญหาหนี้ NPL หลังจากการจ่ายสินเชื่อ ธนาคารจะดำเนินการติดตามตรวจสอบการใช้เงินกู้ และเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์เงินกู้และกำหนดการชำระหนี้ใหม่ในกรณีที่ลูกค้าใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ มีการออกหนังสือแจ้งเตือนและเร่งรัดหนี้เงินกู้ก่อนถึงกำหนดชำระหนี้ของลูกค้า การผิดผ่อนเวลาชำระหนี้เงินกู้ และการรับจำนำผลิตผลการเกษตร ส่งผลให้หนี้ NPL ของธนาคารที่ผ่านมาไม่สูงมากนัก แต่หลังจากที่ประเทศไทยประสบปัญหาดังกล่าวในปี พ.ศ. 2540 ส่งผลให้หนี้ NPL เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเมื่อสิ้นสุดปีบัญชี 2540 ธนาคารมีหนี้ NPL จำนวน 12,549 ล้านบาท และได้เพิ่มเป็นจำนวน 35,476 ล้านบาทเมื่อสิ้นสุดปีบัญชี 2543 หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 182 (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2543) จากปัญหานี้ NPL ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปีบัญชี 2543 ธ.ก.ส. ได้ดำเนินการโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้แก่เกษตรกรรายย่อยตามนโยบายของรัฐบาลและได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับหนี้ NPL เพื่อผ่อนคลายภาระในการชำระหนี้และเพิ่มขีดความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า พร้อมทั้งเป็นการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพหนี้ของธนาคาร ซึ่งมาตรการที่ธนาคารดำเนินการไม่ใช่เป็นมาตรการที่เบ็ดเสร็จและยั่งยืนในระยะยาว เนื่องจากเมื่อสิ้นสุดโครงการลูกค้ากลับมาเป็นหนี้ NPL โดยเฉพาะโครงการปรับปรุงโครงสร้างหนี้หลังจากธนาคารปรับปรุงโครงสร้างหนี้ไปแล้วธนาคารได้มีการทบทวนเปลี่ยนแปลงงวดชำระและปรับปรุงโครงสร้างหนี้รอบที่สอง แต่ปัญหาการเกิดหนี้ NPL ก็ยังมีอยู่

ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ เป็นสาขาหนึ่งในสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดสงขลา ที่ประสบปัญหานี้ NPL โดยเฉพาะหนี้เงินกู้ที่ได้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ไปแล้ว และลูกหนี้กลับมาเป็นหนี้ NPL รอบสอง ณ.วันที่ 30 พฤศจิกายน 2552 ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่มีหนี้เงินกู้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้จำนวน 127.1 ล้านบาท มีหนี้ NPL รอบสอง จำนวน 40.2 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31.6 โดยมีลูกหนี้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้จำนวน 399 ราย แยกเป็นกลุ่มที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด (ปกติ) จำนวน 296 ราย และกลุ่มที่ชำระหนี้ไม่ได้ตามกำหนด (NPL) จำนวน 103 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.8 ของจำนวนลูกหนี้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552 ก)

จากปัญหาลูกหนี้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้มีแนวโน้มจะเกิดหนี้ NPL จำนวนมากในสาขาหาดใหญ่ จึงเป็นประเด็นที่นำมาสู่การศึกษาปัจจัยที่ผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด (ปกติ) และกลุ่มที่ชำระหนี้ไม่ได้ตามกำหนด (NPL) ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของลูกค้าทั้ง 2 กลุ่ม ตลอดจนศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการดำเนินการ

ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของธนาคาร เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้แก่ลูกค้าอย่างยั่งยืน และส่งผลดีต่อ ธ.ก.ส. ต่อไปในอนาคต

1.2 วิ ทัศน ประสงค์ ของการวิ จั ย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่
- 2) เพื่อศึกษาลักษณะการใช้บริการสินเชื่อของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่
- 4) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่

1.3 ขอบเขตของการวิ จั ย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขอบเขตการศึกษาดังนี้

- 1) พื้นที่ในการศึกษาครอบคลุมพื้นที่ในเขตการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จำนวน 4 อำเภอ คือ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอบางกล่ำ อำเภอนาหม่อม และอำเภอกลองหย่อง
- 2) ประชากรในการศึกษาได้แก่ ลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้และมีต้นเงินคงเป็นหนี้ ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2552 จำนวน 399 ราย แยกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มลูกค้าหนี้ปกติ 296 ราย และ กลุ่มลูกค้าหนี้ NPL 103 ราย
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการทดสอบไคสแควร์ (χ^2)
- 4) เก็บรวบรวมข้อมูลเดือน ธันวาคม 2552 – มกราคม 2553

1.4 ประโยชน์ ที่ คาดว่า จะได้ รั บ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์กับ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ และ ธ.ก.ส. สาขาอื่นๆ ตลอดจนหน่วยงานที่ให้สินเชื่อการเกษตร เช่น ธนาคารพาณิชย์ สหกรณ์การเกษตร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการวิเคราะห์สินเชื่อ และเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนบทบาทและการกำหนดกลยุทธ์การบริหารจัดการหนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้ NPL ได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ ผลงานวิจัย ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าจากเว็บไซต์ต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยผู้วิจัยได้จำแนกเอกสารที่ใช้ประกอบการวิจัยออกเป็นหัวข้อดังนี้

2.1 การให้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

2.2 ทฤษฎีและแนวคิดในการศึกษา

2.2.1 ทฤษฎีสินเชื่อ

2.2.2 ภาวะหนี้สิน

2.2.3 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การให้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2549 เป็นรัฐวิสาหกิจประเภทธนาคารเฉพาะกิจในสังกัดกระทรวงการคลัง มีภารกิจหลักในการเป็นสถาบันการเงินเพื่อพัฒนาชนบท ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของรัฐบาล โดยให้ความช่วยเหลือทางการเงินและสนับสนุนการพัฒนาแก่กลุ่มเป้าหมายในชนบทไทย ทั้งที่เป็นเกษตรกร ผู้ประกอบการ กลุ่มบุคคล องค์กร ชุมชน และสหกรณ์ทุกประเภท ที่เป็นองค์ประกอบในระบบเศรษฐกิจฐานรากของประเทศไทย นอกจากนี้ยังได้รับมอบหมายภารกิจสำคัญจากรัฐบาลเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร อันเนื่องมาจากภาระหนี้สินและราคาผลิตผลตกต่ำ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของลูกค้าและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างมั่นคงและยั่งยืน ธ.ก.ส. ได้มีนโยบายสินเชื่อ ดังนี้

1) ให้บริการสินเชื่อครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายของธนาคารด้วยการบริการที่สะดวกและเสมอภาค รวมทั้งพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการอย่างต่อเนื่อง

2) ให้สินเชื่อตอบสนองและรับผิชอบต่อนโยบายของรัฐบาลและนโยบายของผู้มีส่วนได้เสีย

3) ให้สินเชื่ออย่างมีคุณภาพเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของลูกค้ารักษาสีงแวดล้อม และสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มและชุมชน

4) ดำรงสัดส่วนการให้สินเชื่อที่เหมาะสมตามนโยบาย กฎกระทรวง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ร.ก.ส. ได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการให้สินเชื่อด้านเกษตรกรรมรายคนของ ร.ก.ส. ซึ่งจะต้องขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าและการให้สินเชื่อ มีรายละเอียดดังนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2547)

1) ผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1.1) เป็นเกษตรกร

1.2) ต้องบรรลุนิติภาวะ

1.3) มีสัญชาติไทย

1.4) มีความชำนาญหรือได้รับการฝึกอบรมในด้านเกษตรกรรมมาแล้วพอสมควร

1.5) มีถิ่นที่อยู่และประกอบอาชีพเกษตรกรรมของตนในท้องที่ดำเนินงานของสาขา ซึ่งตนขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขามาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

1.6) โดยปกติเป็นผู้ก่อให้เกิดผลิตผลการเกษตรเพื่อขายหรือมีรายได้อื่นในปีหนึ่งๆ เป็นมูลค่าพอสมควร

1.7) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีชื่อเสียงดี ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ และรู้จักประหยัด

1.8) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

1.9) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

1.10) ไม่เคยถูกให้ออกจากการเป็นลูกค้าประจำสาขาของธนาคารมาก่อน

2) ลักษณะของการกู้เงินจำแนกตามวัตถุประสงค์การกู้เงิน มีรายละเอียดดังนี้

2.1) เป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพหรือฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม หรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ การพัฒนาความรู้ หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.2) เป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพหรือฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม หรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ การพัฒนาความรู้ หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.3) รอการขายผลิตผล

2.4) ชำระหนี้สินภายนอก

2.5) เป็นค่าใช้จ่ายหรือเป็นค่าลงทุนในการดำเนินกิจการตามโครงการที่เป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรมซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับผู้ประกอบการ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

3) ลักษณะของการกู้เงินจำแนกตามประเภทของการใช้เงินกู้

การให้เงินกู้จำแนกตามประเภทของการใช้เงินกู้ ได้แก่ เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและเป็นค่าลงทุน มีรายละเอียดดังนี้

3.1) เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย เป็นการให้กู้เงินเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตทางการเกษตร เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร หรือเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นในรอบปี ซึ่งในรอบปีหนึ่งๆ อาจมีการผลิตรอบเดียวหรือหลายรอบก็ได้ การให้เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าวัตถุดิบ ปัจจัยการผลิตต่างๆ ค่าจ้างแรงงาน ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องมือ และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตามที่จำเป็น เป็นต้น การกำหนดชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นไปตามที่มาแห่งรายได้ โดยคำนึงถึงรอบการผลิตหรือรอบการบริการ รายได้ จำนวนของเงินกู้ และความสามารถชำระหนี้ของผู้กู้โดยปกติให้ชำระเสร็จภายในสิบสองเดือนนับแต่วันกู้ เว้นแต่มีเหตุพิเศษไม่เกินสิบแปดเดือนนับแต่วันกู้

3.2) เงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนเป็นการให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุนในสินทรัพย์ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานานกว่า 1 ปี จึงจะให้ผลตอบแทนคุ้มการลงทุน สินทรัพย์ที่ธนาคารจะให้กู้เงินไปลงทุนนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นสินทรัพย์ที่นำมาใช้เพื่อการก่อประโยชน์ หรือก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น เช่น การซื้อที่ดินเพิ่มเติมเพื่อขยายการผลิตให้เพียงพอต่อการดำรงชีพของคนในครัวเรือนลูกค้า หรือการช่วยลดต้นทุนการผลิต การซื้อเครื่องยนต์หรือเครื่องจักรกลที่ทดแทนแรงงานคนซึ่งมีผลต่อการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเกษตร การสร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำ เป็นต้น การกำหนดชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นรายงวดโดยคำนึงถึงอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์ที่ใช้เงินกู้ จำนวนของเงินกู้ รายได้ และความสามารถชำระหนี้ของผู้กู้ โดยปกติให้ชำระเสร็จไม่เกินสิบห้าปีนับแต่วันกู้ เว้นแต่มีเหตุพิเศษไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันกู้ ทั้งนี้ ผู้จัดการจะกำหนดให้มีระยะเวลาที่ผู้กู้ยังไม่ต้องชำระคืนเงินก็ได้ตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินห้าปีแรก

4) หลักประกันในการเงินกู้

4.1) จำนองอสังหาริมทรัพย์เป็นประกัน โดยอสังหาริมทรัพย์นั้นมีราคาประเมินไว้ไม่น้อยกว่าสองเท่าของจำนวนเงินกู้ ในกรณีผู้กู้คนใดคนหนึ่งที่มีประวัติการชำระหนี้ดี หรือมีคุณสมบัติตามที่ผู้จัดการกำหนด ผู้จัดการอาจพิจารณาผ่อนผันให้ผู้กู้เงินโดยมีอสังหาริมทรัพย์เฉพาะส่วนที่เป็นที่ดินใช้เป็นประกันได้ไม่เกินร้อยละแปดสิบของราคาประเมินและวงเงินจำนอง ทั้งนี้ โดยคำนวณตามมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นอยู่ในขณะกู้เงินครั้งใหม่ที่นำมาจำนองเป็นประกันหนี้เงินกู้มีราคาที่ผู้จัดการประเมินน้อยกว่าหนึ่งเท่าของจำนวนเงินกู้ แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ

แปดสิบของจำนวนเงินกู้ หากผู้จัดการเห็นสมควรอาจพิจารณาให้ผู้กู้นำบุคคลไม่น้อยกว่าสองคนที่ผู้จัดการพิจารณาแล้วเห็นสมควรเป็นผู้ค้ำประกันร่วมก็ได้

4.2) หลักทรัพย์รัฐบาลหรือเงินฝากในธนาคารเป็นประกันหนี้เงินกู้ โดยจำนวนเงินกู้ต้องไม่เกินร้อยละ 80 ของหลักทรัพย์ที่ใช้ประกัน

4.3) ลูกค้ำประจำสาขาหรือบุคคลอื่นทำหน้าที่รับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม โดยมีจำนวนเงินกู้ของผู้กู้แต่ละรายต้องไม่เกิน 150,000 บาท

4.4) ลูกค้ำประจำสาขาหรือบุคคลอื่นเป็นผู้ค้ำประกันอย่างน้อย 2 คน โดยจำนวนเงินกู้ที่ใช้บุคคลค้ำประกันของผู้กู้แต่ละรายต้องไม่เกิน 150,000 บาท

5) ปัญหาและมูลเหตุ การชำระหนี้ไม่ได้ตามกำหนด

การให้สินเชื่อภาคการเกษตรเป็นการให้สินเชื่อที่มีความเสี่ยงสูง เนื่องจากเกษตรกรยังต้องพึ่งพาธรรมชาติ จึงมีความเสี่ยงตั้งแต่กระบวนการผลิต ด้านปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ตลอดจนราคาของผลผลิต และภัยธรรมชาติต่างๆ มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้ำ โดยสรุปปัญหาและมูลเหตุที่ทำให้ลูกค้ำไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ได้หลายประการ มีรายละเอียดดังนี้

5.1) มูลเหตุจากตัวลูกค้ำผู้กู้

- (1) ลูกค้ำตาย
- (2) ลูกค้ำวิกลจริต ทูพพลภาพ หรือป่วยเรื้อรัง
- (3) ลูกค้ำเลิกประกอบอาชีพ
- (4) ลูกค้ำไปจากเสียจากภูมิลำเนาหรือย้ายถิ่นที่อยู่
- (5) ลูกค้ำบวชไม่สึก
- (6) ลูกค้ำต้องโทษจำคุก
- (7) ลูกค้ำมีหนี้สินภายนอก
- (8) ลูกค้ำถูกศาลสั่งยึดทรัพย์ขายทอดตลาด หรือมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด หรือศาลสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลาย

(9) ลูกค้ำโอนทรัพย์สินให้ผู้อื่น เช่น บ้านเรือนอยู่อาศัย เครื่องจักรกล เป็นต้น

(10) ลูกค้ำให้ผู้อื่นยืมเงิน

(11) ลูกค้ำไม่ได้ใช้เงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

(12) ลูกค้ำมีพฤติกรรมไม่ดีชอบเล่นการพนัน ดินยาเสพติด

(13) ลูกค้ำมีเจตนาบิดพลิ้วไม่ยอมชำระหนี้ โดยไม่มีเหตุผลสมควร

(14) ลูกค้ำมีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินเกิดขึ้นในครัวเรือน

(15) ลูกค้ำไม่พอใจพนักงานธนาคาร

(16) ลูกค้ำขายผลผลิตที่จำนำแล้วไม่มีเงินเหลือเพียงพอในการชำระหนี้เงิน

(17) ลูกค้าต้องเก็บผลิตผลที่จำนำไปเพื่อบริโภค

5.2) มูลเหตุจากปัจจัยภายนอก

(1) หลังจากการจ่ายเงินกู้แล้วลูกค้าไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เนื่องจากถูกทางราชการเวนคืนที่ดิน หรือ เจ้าของที่ดินไม่ให้เช่าที่ดิน

(2) ผลิตผล หรือกระบวนการผลิตได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ

(3) ขายผลิตผล สินค้า บริการ ไม่ได้ หรือขายได้น้อย ได้แก่ ไม่สามารถขนส่งไปขายได้ ไม่มีผู้รับซื้อ และราคาตกต่ำ

(4) ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย ได้แก่ ถูกไฟไหม้ หรือถูกโจรปล้น

(5) เกิดภัยสงคราม

5.3) มูลเหตุจากพนักงาน

(1) พนักงานธนาคารทุจริตโดยไม่อยู่ในความรับผิดชอบของธนาคาร

(2) พนักงานธนาคารเบียดเบียนลูกค้า

(3) พนักงานธนาคารประพฤติดนไม่เหมาะสม

(4) ลูกค้าไม่ได้รับความสะดวกในการชำระหนี้เงินกู้

6) การให้สินเชื่อและสถานะหนี้ของ ธ.ก.ส.

การให้สินเชื่อของ ธ.ก.ส. มีกลุ่มเป้าหมายลูกค้าที่เป็นฐานรากของประเทศ ผลการดำเนินงานที่สำคัญ พบว่า แนวโน้มการให้บริการด้านสินเชื่อตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2549 -2552 มีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่องทั้งสินเชื่อเกษตรกรรายคน และสถาบันเกษตรกร เมื่อสิ้นสุดปีบัญชีวันที่ 31 มีนาคม 2552 มีเงินให้สินเชื่อเกษตรกรรายคน จำนวน 418,474.7 ล้านบาท สหกรณ์การเกษตร จำนวน 24,658.6 ล้านบาท กลุ่มเกษตรกร จำนวน 24.5 ล้านบาท สินเชื่อนโยบายรัฐบาล จำนวน 4,246.6 ล้านบาท โครงการสินเชื่อขนาดย่อยนอกการเกษตร จำนวน 134.9 ล้านบาท สินเชื่อเพื่อเป็นทุนให้กองทุนหมู่บ้าน จำนวน 995.5 ล้านบาท และสินเชื่ออื่นๆ ได้แก่ ลูกหนี้กองทุนอ้อย และน้ำตาล เงินให้กู้โดยใช้เงินฝากค่าประกัน และการบริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม จำนวน 31,322.9 ล้านบาท (ตารางที่ 2.1)

สถานะหนี้ค้างชำระ (NPL) ด้านเกษตรกรรายคนและสถาบันเกษตรกรที่มีหนี้ค้างชำระตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป นับแต่วันที่ครบกำหนดต่อต้นเงินกู้คงเป็นหนี้ด้านเกษตรกรรายคนและสถาบันเกษตรกร ในปี 2551 ลูกค้าได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจส่งผลให้มีหนี้ NPL เพิ่มขึ้นจากปี 2550 จำนวน 4,981.0 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.8 และในปี 2552 ราคาผลิตผลทางการเกษตรสูงขึ้นเกษตรกรมีรายได้และสามารถชำระหนี้ได้เพิ่มขึ้น และธ.ก.ส. ได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เพื่อแก้ไขหนี้ NPL ส่งผลให้หนี้ NPL ลดลงจากปี 2551 จำนวน 8,280.0 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18.9 (ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.1 การให้สินเชื่อของ ธ.ก.ส.

หน่วย : ล้านบาท

การให้สินเชื่อ	สิ้นสุดปีบัญชีวันที่ 31 มีนาคม			
	2549	2550	2551	2552
เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร				
เกษตรกรรายคน	326,654.2	369,793.9	397,778.4	418,474.7
สหกรณ์การเกษตร	17,728.5	21,278.7	22,072.7	24,658.6
กลุ่มเกษตรกร	40.0	31.8	25.9	24.5
โครงการนโยบายรัฐบาล	32,182.7	11,968.8	5,591.5	4,246.6
สินเชื่อขนาดย่อมนอกการเกษตร (EU)	241.4	429.6	328.2	134.9
กองทุนหมู่บ้าน	6,427.3	4,883.5	2,553.6	995.5
สินเชื่ออื่นๆ	19,853.8	20,199.8	20,831.5	31,322.9
รวมเงินให้สินเชื่อ	403,127.9	428,586.1	449,181.8	479,857.7

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552 ข.

ตารางที่ 2.2 สถานะหนี้ NPL ด้านเกษตรกรรายคนและสถาบันเกษตรกรของ ธ.ก.ส.

หน่วย : ล้านบาท

สถานะหนี้	สิ้นสุดปีบัญชีวันที่ 31 มีนาคม			
	2549	2550	2551	2552
ต้นเงินกู้คงเป็นหนี้	344,422.7	391,101.4	419,877.0	443,430.8
หนี้ค้างชำระ (NPL)	52,996.0	38,839.0	43,820.0	35,540.0
อัตราหนี้ค้างต่อต้นเงินคงเป็นหนี้	15.3	9.9	10.4	8.0

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552 ข.

นับตั้งแต่ ธ.ก.ส. ได้นำวิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้ NPL และเป็นการช่วยเหลือลูกค้าในการส่งชำระหนี้พร้อมทั้งการฟื้นฟูลูกค้าเพื่อเพิ่มศักยภาพในการชำระหนี้ของลูกค้าเนื่องจากลูกค้าที่ธนาคารได้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ไปแล้ว ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดชำระคืนและกลับมาเป็นหนี้ NPL รอบสองในสัดส่วนที่สูง โดยในปี 2549 มีสัดส่วนหนี้ NPL รอบสอง ต่อต้นเงินคงเป็นหนี้ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 49.4 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 51.6 และ 54.4 ในปี 2550 และ 2551 ตามลำดับ ในปี 2552 ราคาผลิผลการเกษตรสูงขึ้น ลูกค้าชำระหนี้ได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้หนี้ NPL ลดลงคงเหลือร้อยละ 45.8 (ตารางที่ 2.3)

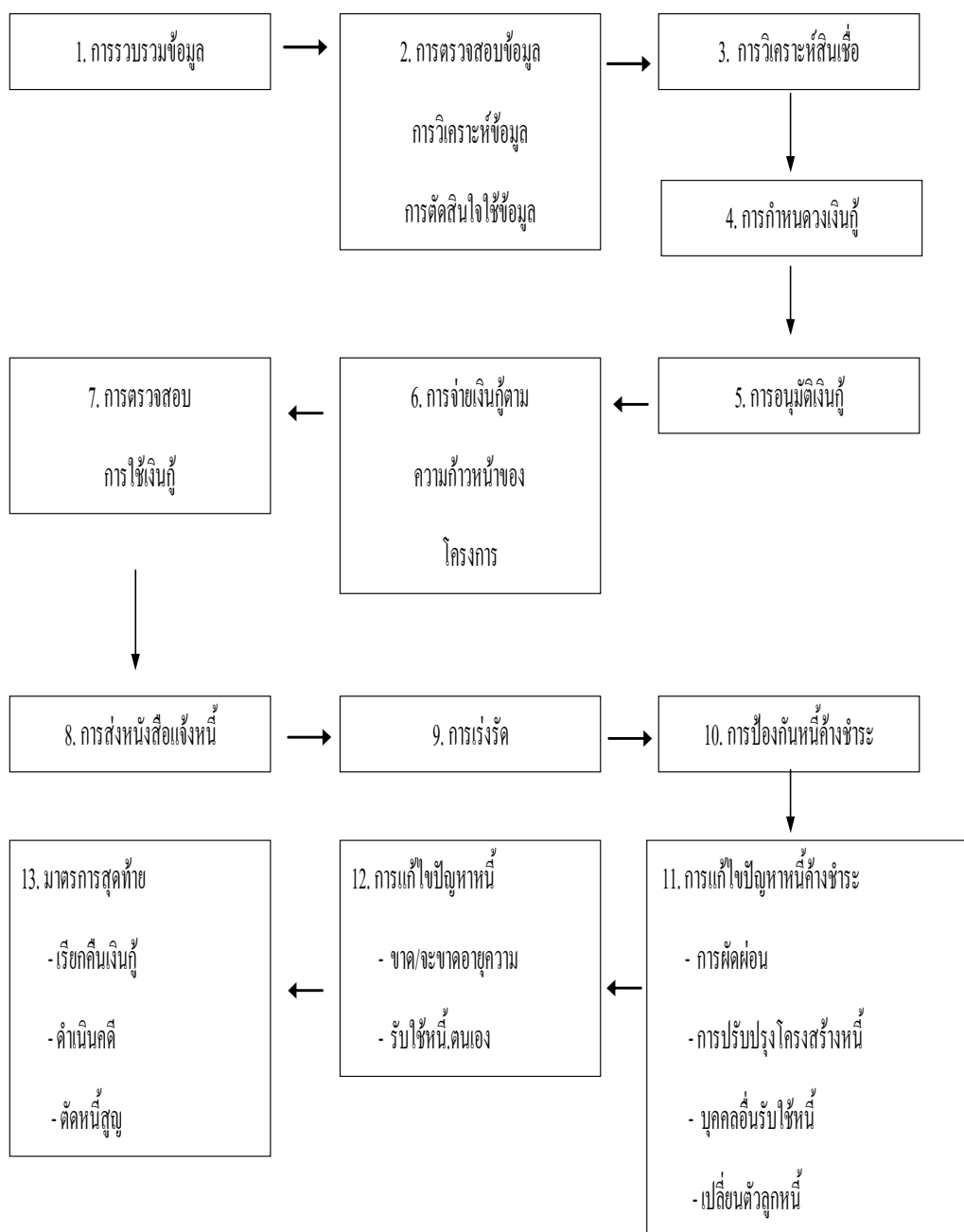
ตารางที่ 2.3 สถานะหนี้ NPL รอบสองของลูกค้าที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของ ธ.ก.ส.

หน่วย : ล้านบาท

สถานะหนี้	สิ้นสุดปีบัญชีวันที่ 31 มีนาคม			
	2549	2550	2551	2552
ต้นเงินกู้คงเป็นหนี้	42,120.9	41,299.9	38,891.9	37,202.1
หนี้ค้างชำระ (NPL รอบสอง)	20,818.5	21,320.8	21,164.8	17,051.5
อัตราหนี้ NPL / ต้นเงินกู้คงเป็นหนี้	49.4	51.6	54.4	45.8

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552 ข.

การให้สินเชื่อภาคการเกษตรเป็นการให้สินเชื่อที่มีความเสี่ยงสูง และเพื่อป้องกันความเสี่ยงด้านเครดิต ธ.ก.ส. จึงมีนโยบายการให้สินเชื่อแบบกำกับ แนะนำ โดยเริ่มตั้งแต่การสอบสวนรวบรวมข้อมูลขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้า การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์สินเชื่อ การวิเคราะห์ความเสี่ยง การอนุมัติเงินกู้และการจ่ายเงินกู้ตามความก้าวหน้าของโครงการ เพื่อให้ลูกค้าใช้เงินตามวัตถุประสงค์ในการกู้เงิน หลังจากการจ่ายสินเชื่อ ธนาคารจะดำเนินการติดตามตรวจสอบการใช้เงินกู้ การส่งหนังสือแจ้งหนี้ให้ลูกค้าก่อนหนี้ถึงกำหนดและการติดตามเร่งรัดหนี้ มีการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์เงินกู้และกำหนดการส่งชำระหนี้ใหม่ในกรณีที่ลูกค้าใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ และเมื่อเกิดปัญหาหนี้ NPL การแก้ไขโดยการจัดทำหนังสือผิดผ่อน การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การให้บุคคลอื่นจัดทำหนังสือรับใช้หนี้ และการเปลี่ยนตัวลูกหนี้ในกรณีเกิดเหตุผิดปกติในตัวลูกค้า การเรียกคืนเงินกู้ การเสนอดำเนินคดี และตัดหนี้สูญ ตามลำดับ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2547) รายละเอียดดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนการให้สินเชื่อของ ธ.ก.ส.

ที่มา : ดัดแปลงจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2547

2.2 ทฤษฎีและแนวคิดในการศึกษา

2.2.1 ทฤษฎีสินเชื่อ

1) ความหมายและลักษณะของสินเชื่อ

ในทางเศรษฐศาสตร์มองว่าหน่วยเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจนั้นอาจมีลักษณะการใช้ทรัพยากรที่ไม่สมดุลกันกล่าวคือ บางหน่วยเศรษฐกิจอาจมีความต้องการใช้สินค้าและบริการที่มากกว่าทรัพยากรที่ตนมีอยู่ในปัจจุบัน ในขณะที่บางหน่วยเศรษฐกิจอาจมีทรัพยากรเหลือใช้เกินความต้องการ ดังนั้นหากมีการโอนทรัพยากรส่วนที่เหลือให้นำไปให้ผู้ที่มีความต้องการใช้ทรัพยากรและก่อให้เกิดประโยชน์ได้ โดยตกลงว่าจะมีการชำระคืนแก่เจ้าของเดิมในอนาคต การจัดสรรการใช้ทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งในทางกฎหมายอาจเรียกหน่วยเศรษฐกิจที่เป็นผู้รับทรัพยากรนั้นว่าลูกหนี้ซึ่งมีภาระหนี้สินเกิดขึ้น และเรียกหน่วยเศรษฐกิจที่เป็นผู้ให้ยืมทรัพยากรนั้นว่าเป็นเจ้าหนี้หรือเป็นผู้ให้สินเชื่อนั่นเอง ดังนั้นสินเชื่อจึงหมายถึง อำนาจในการเข้าถึงการใช้สินค้าและบริการ โดยสัญญาว่าจะชดเชยคืนในอนาคต โดยสินเชื่ออาจอยู่ในรูปของสินค้าและบริการหรืออยู่ในรูปของเงินก็ได้ เช่น การขอยืมข้าวสารจากเพื่อนบ้านมาบริโภคและหามาคืนในภายหลัง หรือการได้รับสินเชื่อเป็นเงินสดหรือบัญชีกระแสรายวันจากธนาคารพาณิชย์โดยมีข้อตกลงที่จะชำระคืนในอนาคตตามที่ตกลงกัน (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2549)

สินเชื่อและความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจโดยภาคการเงินเป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรในภาคเศรษฐกิจจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เริ่มจากการที่หน่วยเศรษฐกิจที่มีรายได้มากกว่าความต้องการใช้จ่ายทำให้เกิดส่วนร่วไหลจากระบบเศรษฐกิจกลายเป็นการออมเงินในรูปแบบต่างๆ เช่น ออมผ่านระบบธนาคารพาณิชย์หรือการออมผ่านตราสารทางการเงินอันได้แก่ตราสารหนี้ประเภทต่างๆ จากนั้นหน่วยเศรษฐกิจที่มีความต้องการใช้จ่ายมากกว่าทรัพยากรที่ตนมีอยู่ก็จะขอกู้หรือขอสินเชื่อจากหน่วยเศรษฐกิจที่ออมเงินโดยมีอัตราดอกเบี้ยเป็นราคาของทุนในการที่จะเป็นเครื่องมือช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรจากผู้ออมไปสู่ผู้กู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้กู้้นั้นไม่ว่าจะเป็นภาครัฐบาล หรือเอกชนก็แล้วแต่ จะนำสินเชื่อเหล่านี้ไปใช้จ่ายซึ่งเป็นการอัดฉีดเงินที่ร่วไหลกลับเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจจริงอีกครั้งหนึ่ง

สินเชื่อส่วนใหญ่เกิดขึ้นในรูปของการได้รับสินเชื่อจากระบบสถาบันการเงินเพื่อการลงทุนในกิจการเชิงพาณิชย์ต่างๆ จึงได้นำเสนอลักษณะของอุปสงค์และอุปทานของสินเชื่อจากสถาบันการเงิน ดังนี้

1.1) อุปสงค์ต่อสินเชื่อ สินเชื่อจากสถาบันการเงินอาจอยู่ในรูปของสินเชื่อเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น เพื่อการบริโภคและเพื่อการลงทุน เป็นต้น และอาจเป็นอุปสงค์ที่มาจากภาครัฐหรือภาคเอกชนก็ได้ โดยสินเชื่อแต่ละประเภทย่อมมีลักษณะหรือปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์

แตกต่างกันไป เช่น หากเป็นอุปสงค์ต่อสินเชื่อจากภาครัฐอาจไม่ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยหรือกลไกตลาด แต่ขึ้นอยู่กับนโยบายของภาครัฐ แต่โดยส่วนใหญ่แล้วสินเชื่อจากสถาบันการเงินมักเป็นสินเชื่อเพื่อการลงทุนจากภาคเอกชนซึ่งเป็นไปตามกลไกตลาด ดังนั้นการศึกษาอุปสงค์ต่อสินเชื่อจึงมักคำนึงถึงอุปสงค์ต่อการลงทุนของภาคเอกชนเป็นอันดับแรกโดยอุปสงค์ต่อการลงทุนนั้นหมายถึง ความเต็มใจหรือความต้องการที่จะลงทุนของผู้ลงทุน การจัดหาเงินทุนเพื่อลงทุนของภาคเอกชนนั้น มิได้มาจากการขอสินเชื่อผ่านสถาบันการเงินเพียงอย่างเดียว แต่อาจมาจากแหล่งอื่นๆ เช่น การออกหุ้นสามัญ การออกหุ้นกู้เองโดยตรง และการใช้กำไรที่ยังไม่ได้จัดสรร ซึ่งการระดมเงินทุนจากแหล่งอื่นๆ เหล่านี้สามารถทดแทนการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้ อาจมีผลให้อุปสงค์ต่อสินเชื่อจากสถาบันการเงินเพื่อการลงทุนลดลง ในด้านอุปสงค์ต่อสินเชื่อ สำหรับภาครัฐแล้ว อาจมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการบริโภคโดยกู้ยืมจากสถาบันการเงินในรูปของสินเชื่อบุคคลหรือสินเชื่อบัตรเครดิต

1.2) อุปทานของสินเชื่อ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงินที่จะให้กู้และอัตราผลตอบแทนหรืออัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินจะได้รับ ทั้งนี้ สถาบันการเงินต้องคำนึงถึงต้นทุนของตนตั้งแต่ต้นทุนในการระดมทุน เช่น อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ตลอดจนต้นทุนในการดำเนินการต่างๆ โดยทั่วไปมักนึกถึงปริมาณเงินที่สถาบันการเงินสามารถระดมทุนเข้ามาได้ เช่น ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนที่จะนำไปให้ลูกค้าของสถาบันการเงิน เช่น นักลงทุน มาขอกู้ และตามทฤษฎีแล้วประชาชนก็อาจมีความต้องการฝากเงินมากขึ้นเมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงขึ้น และฝากเงินน้อยลงหากอัตราดอกเบี้ยลดลง ในด้านอุปทานของสินเชื่อ อาจพิจารณาจากอุปสงค์ต่อเงิน ซึ่งกระทบกับอุปทานของสินเชื่อในทางผกผัน กล่าวคือหากอุปสงค์ต่อเงินเพิ่มขึ้นอุปทานของสินเชื่อซึ่งอาจเป็นเงินออมที่ฝากธนาคารหรือการซื้อตราสารหนี้ย่อมลดลง นอกจากนี้ การใช้นโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อเพิ่มหรือลดปริมาณเงินในระบบผ่านการซื้อขายพันธบัตร ก็มีผลกระทบต่ออุปทานของสินเชื่อเช่นกัน สำหรับภาคต่างประเทศ หากชาวต่างชาตินำเงินเข้ามาปล่อยกู้ในประเทศหรือมาลงทุนในตราสารหนี้ก็ย่อมเป็นการเพิ่มอุปทานของสินเชื่ออีกทางหนึ่ง

2) บทบาทสินเชื่อ

2.1) บทบาทสินเชื่อต่อระบบเศรษฐกิจ มี 2 ประเด็น ได้แก่ สินเชื่อกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสินเชื่อกับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ มีรายละเอียดดังนี้

(1) สินเชื่อกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ กรณีเศรษฐกิจแบบปิด หากปัจจัยการผลิตได้รับรายได้จากการผลิต ส่วนหนึ่งก็นำไปจ่ายซื้อสินค้าและบริการทำให้เงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ เกิดการผลิตและเกิดรายได้แก่ปัจจัยการผลิตต่อเนื่องไปเรื่อยๆ แต่เงินอีกส่วนหนึ่งนั้นกลายเป็นเงินออมซึ่งเป็นส่วนรั่วไหลออกจากระบบเนื่องจากเป็นเงินที่ไม่ได้

ถูกนำไปใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการ หากเป็นเช่นนั้นในที่สุดรายได้หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมก็จะลดลงเพราะมีส่วนรั่วไหลออกจากเศรษฐกิจ เนื่องจากหากรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการลดลง รายได้ของปัจจัยการผลิตก็จะลดลงเป็นลำดับ ภาคสินเชื่อจึงเข้ามามีบทบาทในการช่วยอัดฉีดเงิน เหล่านี้กลับเข้าสู่ระบบผ่านตลาดสินเชื่อซึ่งเป็นการนำเงินออกมาใช้จ่ายใหม่ โดยอาจอยู่ในรูปของการให้กู้แก่รัฐบาลผ่านการซื้อพันธบัตรรัฐบาล หรือการให้สินเชื่อแก่ประชาชนเพื่อใช้ในการบริโภคหรือลงทุนก็ได้ สินเชื่อจึงมีบทบาทต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เพราะมีส่วนในการทำให้อุปสงค์มวลรวมในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้

(2) สินเชื่อกับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ สินเชื่อกับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ในที่นี้หมายถึงเรื่องของอัตราเงินเฟ้อซึ่งตามทฤษฎีอุปสงค์มวลรวมและอุปทานมวลรวมในระบบเศรษฐกิจนั้น หากสมมติให้ปัจจัยอื่นคงที่ เมื่อสินเชื่อในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเท่ากับเป็นการเพิ่มอุปสงค์มวลรวม เกิดการใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดแรงกดดันต่อราคาเพิ่มขึ้นหรือเกิดเงินเฟ้อได้ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว การเพิ่มขึ้นของสินเชื่ออาจไม่นำไปสู่ภาวะเงินเฟ้อเสมอไป เช่น หากเป็นการกู้เงินเพื่อนำไปลงทุนในการผลิตซึ่งมีผลิตภาพ (Productivity) สูง อาจทำให้อุปทานมวลรวมเกิดการขยายตัวสอดคล้องกับอุปสงค์มวลรวมที่เพิ่มขึ้นเป็นผลให้ภาวะเงินเฟ้อไม่เกิดขึ้น หรืออาจถึงขั้นเกิดภาวะเงินฝืด

2.2) บทบาทสินเชื่อต่อการลงทุน

ทุนเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญมากปัจจัยหนึ่งในระบบเศรษฐกิจ เพราะมีผลต่อการพัฒนาและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาวทุนจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากไม่มีการออมและการลงทุนในเศรษฐกิจ ในการที่ประชากรในเศรษฐกิจ นำเอารายได้ที่เกิดจากกระบวนการผลิตทั้งหมดมาใช้เพื่ออุปโภคและบริโภค จะทำให้ไม่มีทรัพยากรเหลือสำหรับการออม ดังนั้น การออมจึงเป็นการงดจากการบริโภคผลผลิตในปัจจุบันส่วนหนึ่งและเก็บเอาไว้สำหรับอนาคต อย่างไรก็ตาม การออมเพียงลำพังย่อมไม่ทำให้มีปัจจัยทุนเกิดขึ้น แต่ต้องอาศัยการลงทุนด้วยจึงจะสามารถแปลงเอาสินค้าและทรัพยากรต่างๆ ให้กลายเป็นทุนเพื่อนำไปใช้ในกระบวนการผลิตต่อไปได้ สินเชื่อจึงว่ามีบทบาทที่สำคัญต่อกระบวนการลงทุนไม่น้อย เพราะไม่เพียงส่งเสริมให้มีระดับการลงทุนเพิ่มขึ้น แต่ยังช่วยให้การลงทุนในด้านต่างๆ มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นหรือเกิดการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) ถึงแม้ว่าการลงทุนจะเกิดขึ้นได้ในเศรษฐกิจโดยไม่มีสินเชื่อก็ตาม แต่ขอบเขตของการลงทุนจะมีจำกัด และการลงทุนเท่าที่มีก็จะไม่มีประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร

2.3) บทบาทสินเชื่อต่อการบริโภค

การตัดสินใจที่สำคัญประการหนึ่งของครัวเรือนในเศรษฐกิจ คือ จะจัดสรรรายได้ที่ครอบครัวยุติได้รับในปัจจุบัน และรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต สำหรับการใช้จ่ายเพื่อการ

อุปโภคและบริโภคในแต่ละช่วงเวลา ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตอย่างไร ถึงแม้ว่าในระยะยาว การใช้จ่ายรวมของครัวเรือนเพื่อการอุปโภคและบริโภคจะต้องเท่ากับรายได้รวมที่ครัวเรือนหามาได้ หรืออย่างน้อยที่สุด การใช้จ่ายรวมก็ไม่ควรเกินกว่ารายได้รวมที่หามาได้ ในกรณีที่ครอบครัวใดมีการใช้จ่ายเกินกว่ารายได้ ครอบครัวนั้นจะสามารถทำเช่นนั้นได้ก็โดยมีผู้ที่ยินยอมให้สินเชื่อ แต่การกู้ยืมดังกล่าวจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อ ครอบครัวที่ได้สินเชื่อสัญญาว่าจะชดใช้เงินให้แก่ผู้ให้สินเชื่อในอนาคต นอกจากนี้ ครอบครัวนั้นยังต้องมีความสามารถพอที่จะชดใช้คืนเงินกู้นี้ได้ด้วย

2.2.2 ภาวะหนี้สิน

สถานการณ์เศรษฐกิจและสังคมโลกที่พัฒนาเปลี่ยนแปลงไป ทำให้มาตรฐานความเป็นอยู่ของครัวเรือนได้รับการยกระดับและมีความต้องการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ในขณะที่โอกาสในการหารายได้เพื่อให้สมดุลกับการใช้จ่ายเริ่มปรากฏชัดเจนขึ้นเมื่อเศรษฐกิจไทยมีการฟื้นตัวต่อเนื่องมาตั้งแต่ปลายปี 2543 จากการดำเนินนโยบายการเงินและการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ ทำให้อัตราการว่างงานในประเทศลดลง ขณะที่รายได้ของประชาชนและความเชื่อมั่นของผู้บริโภคปรับตัวสูงขึ้นมาเป็นลำดับ ประกอบกับอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำเป็นปัจจัยสนับสนุนให้อุปสงค์เพื่อการบริโภคในประเทศขยายตัวในระดับสูง และกระตุ้นให้เกิดการจับจ่ายใช้สอยทั้งในสินค้าคงทนและสินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไป เมื่อผนวกกับมาตรการกระตุ้นการใช้จ่ายและเพิ่มรายได้แก่ภาคครัวเรือนผ่านการลดและยกเว้นภาษีหลายประเภทรวมโครงการของรัฐบาลหลายประการที่มีเป้าหมายที่กลุ่มคนในระดับรากหญ้า อาทิ โครงการกองทุนหมู่บ้าน ธนาคารคนจน โครงการเอื้ออาทรต่างๆ ตลอดจนโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน และการส่งเสริมด้านเงินทุนผ่านการขยายสินเชื่อของสถาบันการเงินรัฐ ทำให้กลุ่มประชาชนในระดับรากหญ้าของประเทศเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้ง่ายขึ้น ขณะเดียวกันสถาบันการเงินเอกชนได้ปรับเปลี่ยนนโยบายการขยายสินเชื่อโดยหันมาเน้นการขยายสินเชื่อส่วนบุคคลเพิ่มขึ้นพร้อมกับการเข้ามามีบทบาทในการปล่อยกู้ของบริษัทเอกชนที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non bank) ตลอดจนการเร่งขยายฐานลูกค้าของสถาบันการเงินและบริษัทที่ให้สินเชื่อบัตรเครดิตต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สินเชื่อบัตรเครดิตมีการเติบโตและเพิ่มปริมาณการใช้บัตรเครดิตกันอย่างแพร่หลาย ปัจจัยต่างๆ ข้างต้นทำให้ระดับหนี้ครัวเรือนในประเทศปรับตัวสูงขึ้นเป็นลำดับ

รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ. 2544 ครัวเรือนทั่วประเทศมีหนี้สินเฉลี่ย 68,279 บาท ในขณะที่ ปี พ.ศ. 2550 ครัวเรือนทั่วประเทศมีหนี้สินเฉลี่ย 116,681 บาท เพิ่มขึ้น 48,402 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.9 ของหนี้สินของครัวเรือนในปี พ.ศ. 2544 วัตถุประสงค์การก่อหนี้สินในครัวเรือนในปี พ.ศ. 2550 ได้แก่ เพื่อใช้จ่ายอุปโภคบริโภคอื่นๆ 38,909 บาท เพื่อซื้อ เช่าซื้อบ้านและหรือที่ดิน 36,508 บาท

เพื่อประกอบอาชีพ 34,477 บาท อื่นๆ 3,657 บาท และเพื่อการศึกษา 3,130 บาท รายละเอียดดังตารางที่ 2.4 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551)

ตารางที่ 2.4 หนี้สินและวัตถุประสงค์การก่อหนี้สินของครัวเรือน

หน่วย : บาท

จำนวนหนี้สินและ วัตถุประสงค์การก่อหนี้สิน	ปี พ.ศ.				
	2544	2545	2547	2549	2550
จำนวนหนี้สินต่อครัวเรือน	68,279	82,485	104,571	116,585	116,681
เพื่อซื้อ/เช่าซื้อบ้านและ/หรือที่ดิน	-	-	38,140	39,298	36,508
เพื่อการศึกษา	-	-	-	3,982	3,130
เพื่อใช้จ่ายอุปโภคบริโภคอื่นๆ	42,376	52,403	30,607	32,156	38,909
เพื่อทำธุรกิจ	13,760	16,597	15,888	21,368	16,766
เพื่อทำการเกษตร	11,540	12,072	16,952	16,507	17,711
อื่นๆ	603	1,413	2,984	3,274	3,657

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551

2.2.3 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้

หลังจากประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ในปี 2540 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2541 และมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในปี 2542 เพื่อให้สถาบันการเงินเป็นการดำเนินการแก้ไขหนี้ทั่วไปและหนี้ที่มีปัญหา เพื่อให้สถาบันการเงินมีโอกาสได้รับชำระหนี้คืนสูงสุด หรือก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินกิจการต่อไปทั้งลูกหนี้และสถาบันการเงิน โดยเฉพาะลูกหนี้ของสถาบันการเงินที่ประสบปัญหาการชำระหนี้เนื่องจากผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ แต่ยังมีแนวโน้มที่จะดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ทั้งนี้ สถาบันการเงินจะต้องระมัดระวังมิให้มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้มีลักษณะเป็นการหลีกเลี่ยงการจัดชั้นลูกหนี้และการกันเงินสำรองหรือหลีกเลี่ยงหลักเกณฑ์การระงับดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทั่วไปและการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา รายละเอียดดังนี้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2542)

1) การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทั่วไป หมายถึง การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ไม่มีส่วนสูญเสีย เช่นการลดอัตราดอกเบี้ยให้แก่ลูกค้าตามสถานะตลาด หรือการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า หรือการขยายระยะเวลาชำระหนี้ออกไป โดยมีการตกลงให้มีระยะเวลาปลอดหนี้โดยลูกหนี้ยังจ่ายชำระดอกเบี้ยในอัตราที่ระบุไว้เดิมและสถาบันการเงินได้วิเคราะห์แล้วคาดว่าจะได้รับชำระต้นเงินและดอกเบี้ยคืนครบถ้วนตามสัญญา

2) การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา หมายถึงการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีส่วนสูญเสียเนื่องจาก

- 2.1) มีการลดต้นเงินหรือดอกเบี้ยค้างรับที่บันทึกเป็นรายได้แล้วให้ลูกหนี้
- 2.2) มีผลการขาดทุนจากการรับโอนทรัพย์สินที่มีมูลค่ายุติธรรมต่ำกว่ายอดหนี้
- 2.3) มีการผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ ซึ่งทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับต่ำกว่ามูลค่าหนี้ตามบัญชีลูกหนี้รวมดอกเบี้ยค้างรับที่บันทึกเป็นรายได้
- 2.4) มีส่วนสูญเสียจากการคำนวณโดยใช้มูลค่ายุติธรรมของหนี้ หรือการใช้มูลค่ายุติธรรมของหลักประกัน หรือมีส่วนสูญเสียจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้อื่นเนื่องมาจากเหตุผลอื่น เช่น การแปลงหนี้เป็นทุน เป็นต้น

การกำหนดนโยบายและมาตรการการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินจะต้องกำหนดไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการของสถาบันการเงิน โดยผู้บริหารระดับสูงของสถาบันทางการเงินจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและมาตรการดังกล่าวและนโยบายและมาตรการที่กำหนดจะต้องครอบคลุมแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทั้งกระบวนการ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์แนวทางในการวิเคราะห์และคัดเลือกลูกหนี้ การติดตามดูแลการรายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายทางด้านบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในการวิเคราะห์และการจัดทำเอกสารประกอบการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ลูกหนี้และเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณาดังนี้

1) สาเหตุที่มีปัญหา และเหตุผลที่มีการจ่ายชำระดอกเบี้ยและต้นเงินล่าช้ากว่ากำหนด

2) ความรุนแรงของปัญหา และความเสี่ยงทางการเงินของลูกหนี้ โดยพิจารณาจากงบการเงิน งบกระแสเงินสด และการประมาณทางการเงิน แล้วแต่กรณี รวมทั้งการประเมินสถานการณ์ทางการตลาด ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับฐานะและการดำเนินงานของลูกหนี้

3) การประมาณการเกี่ยวกับการชำระหนี้คืนเต็มจำนวนทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ในกรณีที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และกรณีที่ไม่มีปรับปรุงโครงสร้างหนี้

- 4) ความครบถ้วนของเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- 5) การประเมินมูลค่าของหลักประกัน ตามหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าหลักประกันของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด
- 6) แนวคิดหรือสมมติฐานเกี่ยวกับการประมาณการกระแสเงินสด ซึ่งควรตั้งอยู่บนความสมเหตุสมผลและความเป็นไปได้
- 7) การพิจารณา ข้อสรุปและการอนุมัติเกี่ยวกับเงื่อนไขผ่อนปรนที่ควรให้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ได้แก่ การลดอัตราดอกเบี้ย การลดต้นเงิน การลดดอกเบี้ยที่ลูกหนี้ค้างชำระและการขยายระยะเวลาการชำระหนี้ เป็นต้น ทั้งเงื่อนไขดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับอายุโครงการของลูกหนี้ (Economic Life) หรือระยะเวลาการให้บริการของโครงการลูกหนี้ รวมทั้งสอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ และช่วยให้ฐานะทางการเงินของลูกหนี้ดีขึ้นจนมีความสามารถจ่ายชำระหนี้คืนภายใต้เงื่อนไขที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- 8) จัดทำตารางแสดงการชำระหนี้คืนหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เงื่อนไขการชำระหนี้ที่สอดคล้องกับความสามารถชำระหนี้
- 9) จัดทำเอกสารหลักฐานและสัญญาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ให้ครบถ้วนและมีผลบริบูรณ์ตามกฎหมาย
- 10) กรณีมีการให้กู้ยืมเงินเพิ่มเติมภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ สถาบันการเงินจะต้องระบุวัตถุประสงค์ของการใช้เงินใหม่อย่างชัดเจน ซึ่งจะต้องไม่ใช่การนำเม็ดเงินใหม่ที่กู้เพิ่มมาใช้เพื่อชำระหนี้เดิม

การติดตามผลหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้จะต้องจัดให้มีระบบการติดตามลูกหนี้ ภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้อย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษเพื่อให้แน่ใจว่าลูกหนี้จะสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาใหม่ได้ และกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาลูกหนี้ที่ไม่สามารถจ่ายชำระหนี้ตามสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ธ.ก.ส. ได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตั้งแต่ปี 2543 และได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้เกณฑ์คุณภาพมาใช้ในปี 2550 เพื่อมาใช้ในการแก้ไขหนี้ NPL และเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของลูกหนี้ หรือเป็นการให้ลูกหนี้ได้มีโอกาสฟื้นฟูการประกอบอาชีพจนมีรายได้เพียงพอชำระหนี้แก่ ธ.ก.ส. อันเป็นการแก้ไขปัญหายั่งยืนให้กับลูกหนี้ ธ.ก.ส. ได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไข มีรายละเอียดดังนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2550 ข)

- 1) ลักษณะหนี้ที่จะนำมาปรับปรุงโครงสร้างหนี้หนี้เงินกู้ทุกบัญชีของลูกหนี้สามารถนำมาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ แต่ต้องมีลักษณะหนี้ดังต่อไปนี้

1.1) เป็นหนี้ค้างชำระ กรณีเป็นหนี้ค้างชำระไม่ถึง 3 ปี หรือเป็นหนี้ที่จะถึงกำหนดชำระ (หนี้ปกติ) ซึ่งสาขาตรวจสอบและพิจารณาแล้วว่าไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดแน่นอน โดยเกิดจากมูลเหตุสุจริต เช่น ประสบภัยธรรมชาติน้ำท่วม ผลผลิตเสียหาย เป็นต้น หรือเป็นหนี้สัญญาปรับใช้หนี้

1.2) ไม่เป็นหนี้ดำเนินคดี เว้นแต่ธนาคารอนุญาตให้ดำเนินการได้เป็นคราวๆ ไป

1.3) หนี้เดิมนั้นเป็นภาระหนักโดยพิจารณาจากงบกระแสเงินสดของลูกค้านั้นแล้วไม่สามารถชำระหนี้ได้เสร็จสิ้น

1.4) เป็นหนี้ที่เกิดจากเหตุสุจริตและจำเป็นที่ทำให้หนี้เดิมเป็นภาระหนัก เช่น เหตุจากภัยธรรมชาติมีภัยพิบัติอื่นที่ทำให้การผลิตได้รับความเสียหาย เหตุจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศ เป็นต้น

ยกเว้น หนี้ตามโครงการนโยบายรัฐซึ่งธนาคารได้รับเงินค่าบริหารโครงการและหรือได้รับการชดเชยดอกเบี้ย ห้ามนำมาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เนื่องจากหนี้เงินกู้ดังกล่าวยังไม่ได้รับความเห็นชอบจากส่วนราชการเจ้าของโครงการ รวมทั้งหนี้ที่มีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขพิเศษต่างๆ แต่หากมีความจำเป็นและลูกหนี้ยินยอมให้มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนในระยะยาว ก็ให้สามารถดำเนินการได้โดยให้พิจารณาถึงผลได้ผลเสียอย่างรอบคอบ

2) ลักษณะลูกหนี้หรือผู้รับใช้หนี้เงินกู้ที่จะขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้มีลักษณะดังนี้

2.1) เป็นลูกค้านาคารหรือผู้รับใช้หนี้เงินกู้ไม่เกิน 55 ปี มีสุขภาพแข็งแรงสามารถประกอบอาชีพมีรายได้เพียงพอชำระหนี้ตลอดระยะเวลาของการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ชำระหนี้เสร็จสิ้นภายในเวลาไม่เกิน 10 ปี กรณีอายุเกิน 55 ปี ให้พิจารณาปัจจัยด้านสุขภาพเป็นสำคัญ โดยลูกหนี้ต้องมีความสามารถในการประกอบอาชีพมีรายได้เพียงพอชำระหนี้ โดยงวดสุดท้ายของการชำระหนี้ลูกหนี้ต้องมีอายุไม่เกิน 65 ปี และมีทายาทหรือบุคคลอื่นที่ธนาคารเห็นสมควรรับช่วงหนี้

2.2) เป็นผู้ซื่อสัตย์สุจริตมีความขยันขันแข็ง และให้ความร่วมมือกับธนาคารด้วยเป็นอย่างดี

2.3) ไม่ถูกธนาคารดำเนินคดีในฐานะผู้กู้ (ไม่รวมฐานะผู้ค้ำประกันหรือลูกหนี้ร่วม) เว้นแต่ ธนาคารอนุญาตให้ดำเนินการได้เป็นคราวๆ ไป

2.4) มีความตั้งใจจริงที่จะปรับปรุง ฟื้นฟู หรือพัฒนาการประกอบอาชีพของตนเองที่เหมาะสม

2.5) ลูกหนี้ต้องสามารถชำระหนี้ได้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาไม่เกิน 10 ปี และเมื่อนับถึงปีที่ชำระเสร็จสิ้น ลูกหนี้ต้องมีอายุไม่เกิน 65 ปี

2.6) มีความสนใจ และยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขของธนาคารในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

2.7) ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพหรือการผลิตเพื่อให้เกิดรายได้ที่มีความเป็นไปได้จริง เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์พัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการประกอบอาชีพให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งลูกหนี้หรือผู้รับใช้หนี้ต้องแสดงและพิสูจน์ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปได้จริง

2.8) ต้องมีความสามารถในการประกอบอาชีพหรือการผลิต เพื่อให้เกิดรายได้ที่มีความเป็นไปได้จริง รวมถึงมีความสามารถและประสบการณ์ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การสร้างรายได้เสริม เป็นต้น

2.9) ต้องมีความรู้เรื่องการตลาด การจัดการผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตของตนเอง เช่น รู้แหล่งการขายผลผลิต วิธีการขายผลผลิตเป็นเงินสดหรือไม่ รู้ทางเดินของเงินเพื่อควบคุมกำกับการเดินของเงินสด ซึ่งจะสัมพันธ์กับการวิเคราะห์กระแสเงินสด

3) วิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ธนาคารจะพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในส่วนที่ธนาคารไม่สูญเสียก่อนเป็นลำดับแรก ดังนี้

3.1) การขยายเวลาชำระหนี้

(1) รวมต้นเงินกู้เดิมแล้วกำหนดชำระหนี้ใหม่ กรณีจำเป็นต้องกำหนดให้มีระยะเวลาที่ผู้กู้ปลอดชำระต้นเงินก็ได้ตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกิน 5 ปีแรก

(2) รวมดอกเบี้ยเดิมแล้วกำหนดชำระหนี้ใหม่ กรณีจำเป็นต้องกำหนดให้มีการพักชำระหนี้ได้ตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกิน 5 ปีแรก

3.2) การตกลงโอนทรัพย์สินให้กับบุคคลอื่น เพื่อชำระหนี้ตามบัญชีเงินกู้ที่มีอยู่ทั้งหมดหรือบางส่วน

3.3) การให้กู้เงินเพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพ

4) ระยะเวลาชำระคืนกำหนดให้ลูกหนี้แต่ละรายชำระคืนหนี้ตามศักยภาพแต่ต้องชำระเสร็จไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่จัดทำหนังสือปรับปรุงโครงสร้างหนี้เงินกู้

5) หลักประกันให้ใช้หลักประกันตามข้อบังคับของธนาคารอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันโดยให้ใช้หลักประกันเดิมเป็นลำดับแรก กรณีสัญญาเดิมใช้บุคคลค้ำประกันและหรือรับรองรับผิดชอบลูกหนี้ร่วมกันมีเหตุผิดปกติ ให้จัดหาหลักประกันเพิ่มเติม ซึ่งธนาคารผ่อนคลายเกี่ยวกับหลักประกันอสังหาริมทรัพย์จำนองไว้ ดังนี้

5.1) ราคาประเมินใหม่ต้องไม่น้อยกว่าหนี้เงินกู้บัญชีรวมต้นเงิน

5.2) ใช้ประกันหนี้เงินกู้เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพ ได้ไม่เกินร้อยละแปดสิบของมูลค่าหลักประกันที่เหลืออยู่หลังจากใช้ค้ำประกันหนี้เงินกู้เดิมที่ได้รับการปรับปรุง

โครงสร้างหนี้เงินกู้ หากต้องการค้ำประกันหนี้เต็มจำนวนตามมูลค่าหลักประกันที่ทบทวน ลูกค้า ต้องจัดให้มีบุคคลที่สอบสวนและพิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสมเป็นผู้ค้ำประกันอย่างน้อย 1 คน การค้ำประกันให้ระบุจำนวนเงินค้ำประกันเท่ากับจำนวนวงเงินที่ขอกู้

5.3) กรณีใช้เอกสารประเภทที่ดินของตนเองหรือคู่สมรสที่ออกโดยสำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ประกันหนี้ ธนาคารอนุญาตให้ใช้เป็นหลักประกันหนี้ได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของราคาประเมิน และ ให้ใช้เฉพาะเอกสารสิทธิที่ค้ำประกันสัญญาเดิม (ห้ามมิให้นำเอกสารสิทธิแปลงใหม่มาใช้ค้ำ ประกันเงินกู้) เพื่อค้ำประกันเงินกู้สัญญารวมต้นเงินและสัญญาารวมดอกเบี้ยเท่านั้น ห้ามมิให้ นำมาเป็นหลักประกันเงินกู้เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพ

6) การดำเนินการภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

6.1) การติดตามตรวจสอบ ให้ดำเนินการตรวจสอบลูกค้าที่ได้รับการปรับปรุง โครงสร้างหนี้เกณฑ์คุณภาพทุกรายอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

6.2) การทบทวนกระแสเงินสด ทบทวนแผนการผลิตจัดทำประมาณการกระแส เงินสดให้กับลูกค้าที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ปีละครั้งก่อนถึงงวดชำระหนี้ทุกราย โดย วิเคราะห์ภาระหนี้และศักยภาพการชำระหนี้ให้สอดคล้องกับการผลิตที่เปลี่ยนแปลง กรณีกระแส เงินสดมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมลูกค้าไม่สามารถชำระหนี้ตามตารางกำหนดชำระหนี้เดิมให้ จัดทำตารางกำหนดชำระหนี้ใหม่ตามกระแสเงินสดที่วิเคราะห์ได้ การจัดทำตารางกำหนดชำระ หนี้ใหม่ให้จัดทำเป็นข้อตกลงต่อท้าย ให้ดำเนินการกับลูกค้ารายที่ประสบปัญหาด้วยเหตุสุจริต และจำเป็น

6.3) ต้องเป็นที่ปรึกษาและเข้าไปติดตามแนะนำกำกับลูกค้าปรับปรุงโครงสร้าง หนี้อย่างจริงจัง โดยประสานงานกับภาครัฐ เอกชน ปราชญ์ชาวบ้าน เครือข่ายพันธมิตร สหกรณ์ การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ร.ก.ส. (สกต.) หรือองค์กรชุมชนที่เข้มแข็งเพื่อให้คำแนะนำด้าน การผลิต ด้านการตลาดรวมถึงให้ความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมและการประกอบอาชีพ เพื่อให้ ลูกค้ามีรายได้ชำระหนี้ตามแผนงานปรับปรุงโครงสร้างหนี้

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้าง หนี้ ร.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้างานวิจัยที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ผลการชำระหนี้และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

ทำนอง ดาศรี (2544) ได้ศึกษาปัญหาและบทเรียนจากการเจรจาปรับปรุงโครงสร้าง หนี้ พบว่า เมื่อประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงในปี 2540 ส่งผลให้ธุรกิจ

เป็นจำนวนมากต้องปิดกิจการและเลิกจ้างงาน การผลิตเกือบทุกสาขาไม่ขยายตัวและส่งผลกระทบต่อตลาดเงิน สถาบันการเงินมีปัญหาหนี้ด้อยคุณภาพและขาดสภาพคล่อง จนบางแห่งถูกสั่งปิดกิจการ หนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ได้เพิ่มอย่างรวดเร็ว การแก้ไขหนี้ NPL โดยได้มีการตั้งองค์กรและออกมาตรการต่างๆ หลายมาตรการ ทั้งการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายล้มละลายเพื่อเปิดโอกาสให้มีการฟื้นฟูกิจการ องค์กรที่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อปรับปรุงโครงสร้างหนี้และแก้ไขสินทรัพย์ด้อยคุณภาพ ประกอบด้วย ศาลล้มละลายกลาง องค์กรเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) บรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน (บบส.) คณะกรรมการเพื่อการส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน.) เป็นต้น ผลการแก้ไขปัญหานี้ NPL ลดลงมาโดยตลอดและเมื่อพิจารณาจากภาพรวมแล้ว การปรับปรุงโครงสร้างถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้หนี้ NPL ลดลง

ปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคในการเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้เกิดจากลูกหนี้บางรายมีทัศนคติไม่ถูกต้อง โดยมีความต้องการเพียงให้เจ้าหนี้ลดหนี้ให้มากที่สุด หรือบางรายมีลักษณะเหนียวหนี้ (Strategic NPL) คือมีความสามารถในการชำระหนี้แต่ไม่จ่าย ในขณะที่เจ้าหนี้สถาบันการเงินต้องการให้เกิดความสูญเสียน้อยที่สุด หรือไม่สูญเสียเลย เพราะเกรงว่าจะมีผลต่อการกันเงินสำรองสำหรับการสูญเสียจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และการระงับการเพิ่มทุน ทัศนคติดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของการเจรจาตามกระบวนการคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน.) ที่ต้องการให้ลูกหนี้ดำเนินธุรกิจต่อไปได้และมีความสามารถในการชำระหนี้คืนเจ้าหนี้อย่างเหมาะสม ในขณะเดียวกันให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้อย่างเป็นธรรม และสูงกว่าการได้รับจากการฟ้องร้องต่อศาล แม้ว่าการเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำเร็จมากขึ้นโดยลำดับ และสามารถลดหนี้ NPL ได้จำนวนมากแต่ยังมีกรณีที่เคยปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำเร็จและออกจากหนี้ NPL แล้วกลับมาเป็นหนี้ NPL รอบสองอีกในสัดส่วนที่สูง สาเหตุสำคัญที่กลับมาเป็นหนี้ NPL ใหม่ได้แก่ ภาวะเศรษฐกิจไม่ฟื้นตัวตามที่คาดไว้ ลูกหนี้เจตนาไม่ชำระหนี้ทั้งๆ ที่มีความสามารถชำระหนี้ได้โดยเก็บเงินไว้เป็นทุนหมุนเวียน ไม่สามารถขายที่ดินโครงการเพื่อชำระหนี้ได้ เป็นต้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ไม่ได้ทำกันอย่างจริงจังมากนัก เป็นการยัดหนี้ออกไปเป็นส่วนใหญ่ การลดลงของหนี้ NPL จึงไม่สะท้อนให้เห็นสภาพธุรกิจที่แท้จริง ส่งผลให้หนี้ NPL ยังเป็นปัญหาในระบบการเงินต่อไป

มานพ ชูแสง (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เงินกู้ที่มีผลต่อการชำระคืน ธ.ก.ส. ของชาวสวนกาแฟในจังหวัดชุมพร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาโครงสร้างรายได้และรายจ่ายของเกษตรกรชาวสวนกาแฟ 2) เพื่อศึกษาภาวะหนี้สินของเกษตรกรชาวสวนกาแฟ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการชำระหนี้เงินกู้ให้แก่ ธ.ก.ส. ของเกษตรกรชาวสวนกาแฟ และ 4) เพื่อเสนอแนะแนวทาง ในการวิเคราะห์สินเชื่อการเกษตร การกำกับ

ควบคุม และการบริหารหนี้ค้างชำระของ ธ.ก.ส. โดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการทดสอบค่า t-test

จากการศึกษาพบว่า รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันมาก กลุ่มลูกค้าที่มีหนี้ค้างชำระมีรายได้เฉลี่ย 82,840.80 บาทต่อปี ในขณะที่กลุ่มลูกค้าปกติมีรายได้ 154,500.50 บาทต่อปี โดยเฉพาะรายได้การเกษตรลูกค้าที่มีหนี้ค้างชำระมีรายได้เฉลี่ย 62,832.00 บาทต่อปี น้อยกว่ากลุ่มลูกค้าปกติกว่าสองเท่า ซึ่งมีรายได้การเกษตรเฉลี่ย 136,946.50 บาทต่อปี ถ้าเปรียบเทียบพื้นที่การถือครองการเกษตรพบว่ากลุ่มลูกค้าที่มีหนี้ค้างชำระมีพื้นที่ถือครองการเกษตรเฉลี่ย 22.34 ไร่ต่อครัวเรือน ขณะที่กลุ่มลูกค้าปกติมีพื้นที่ถือครองการเกษตรเฉลี่ย 30.02 ไร่ต่อครัวเรือน ในส่วนของรายจ่ายกลุ่มลูกค้าหนี้ค้างชำระมีรายจ่ายการเกษตรร้อยละ 37.94 ของรายจ่ายทั้งหมด ในขณะที่กลุ่มลูกค้าปกติมีรายจ่ายการเกษตรร้อยละ 46.21 ของรายจ่ายทั้งหมด การชำระหนี้ภายนอกกลุ่มลูกค้าหนี้ค้างชำระมีสัดส่วนร้อยละ 13.35 ของรายจ่ายทั้งหมด ในขณะที่กลุ่มลูกค้าปกติมีสัดส่วนร้อยละ 5.34 ของรายจ่ายทั้งหมด

เมื่อพิจารณาโครงสร้างของหนี้สินปรากฏว่าหนี้สินทั้งหมดเฉลี่ยต่อครัวเรือนในกลุ่มหนี้ค้างชำระมากกว่ากลุ่มลูกค้าปกติค่อนข้างมากสัดส่วนของหนี้สินที่แตกต่างกันคือ หนี้สินที่มีต่อพ่อค้านายทุนและหนี้สินธนาคารพาณิชย์ โดยเฉพาะหนี้ที่มีต่อพ่อค้านายทุนคือกลุ่มลูกค้าหนี้ค้างชำระมีสัดส่วนร้อยละ 13.43 ของหนี้สินทั้งหมดมากกว่ากลุ่มลูกค้าปกติที่มีสัดส่วนร้อยละ 2.42 ของหนี้ทั้งหมด จากการสำรวจพฤติกรรมการใช้เงินกู้ของเกษตรกร การนำเงินกู้ส่วนหนึ่งไปใช้จ่ายอย่างอื่นที่นอกเหนือจากการเกษตรพบว่าในกลุ่มลูกค้าหนี้ค้างชำระมีการนำเงินกู้ ธ.ก.ส. ไปใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าอุปโภคบริโภคและค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยและค่าชำระหนี้ภายนอก มีค่าเฉลี่ยและสัดส่วนของจำนวนทั้งหมดมากกว่ากลุ่มลูกค้าปกติ โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายที่น่าสนใจคือ ค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และค่าใช้จ่ายเพื่อชำระหนี้ภายนอกในกลุ่มลูกค้าหนี้ค้างชำระมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4,072.00 บาทและ 6,114.00 บาทต่อครัวเรือนหรือคิดเป็นร้อยละ 8.23 และ 12.35 ของจำนวนเงินกู้ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกลุ่มลูกค้าที่มีหนี้ปกติที่มีค่าเฉลี่ย 2,153.00 บาท และ 2,132.00 บาทต่อครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.19 และ 3.16 ของจำนวนเงินกู้ทั้งหมด ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรได้แก่ ขนาดพื้นที่ถือครองการเกษตรและรายได้จากการเกษตร ความแตกต่างทางด้านรายจ่ายของเกษตรกร ความแตกต่างโครงสร้างหนี้สินของเกษตรกร และพฤติกรรมการใช้เงินกู้จาก ธ.ก.ส.

มนตรี กัมภีรานนท์ (2545) ได้ศึกษาเรื่องหลักสูตรกิจกรรมชีวิตก้าวแรกของการฟื้นฟูคุณภาพชีวิตเกษตรกร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรกิจกรรมชีวิต 2) ความสามารถในการพึ่งตนเองของเกษตรกร และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการอบรมหลักสูตรกิจกรรมชีวิต โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจใช้แบบประเมินผลโครงการเป็น

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. และเกษตรกรทั่วไปที่เข้ารับการอบรม หลักสูตรสาธารณสุขชีวิตตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2544 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2545

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการ ลด ละ เลิก อบายมุข มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือนและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตมีความสามารถพึ่งตนเองโดยสามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและค่าใช้จ่ายทางการเกษตร ได้แก่ ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เนื่องจากผู้เข้าอบรมได้กลับไปทำกิจกรรมต่างๆ เช่น น้ำยาเอนกประสงค์ใช้เองในครัวเรือน ปลุกพืชผักบริโภคเองในครัวเรือน รวมทั้งผู้เข้าอบรมบางรายลด ละ เลิก อบายมุขทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนลงได้ สำหรับค่าใช้จ่ายการเกษตรก็มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากเกษตรกรมีพฤติกรรมในการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีต่างๆ ลดลงเป็นการลดต้นทุนในการผลิตของเกษตรกรมีผลให้ความสามารถในการออมเพิ่มขึ้นและความสามารถในการลดการกู้ยืมภายนอก ในด้านความสามารถในการชำระหนี้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้และได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรสาธารณสุขชีวิตร้อยละ 67.5 คาดว่าจะชำระหนี้ได้ทั้งหมดโดยใช้เงินจากการขายผลิตผลทางการเกษตรและเงินออมมาชำระหนี้

เกม เอกทวิวัฒน์เดช (2546) ได้ศึกษา เรื่องปัญหาและสาเหตุการเกิดหนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการเกิดหนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาประจวบคีรีขันธ์ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการเกิดหนี้ค้างชำระตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินโดยเก็บข้อมูลจากลูกค้ากลุ่มตัวอย่าง 205 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และทดสอบโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square)

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการเกิดหนี้ค้างชำระส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการผลิต คิดเป็นร้อยละ 55.60 โดยมีสาเหตุเกิดจากต้นทุนและค่าใช้จ่ายสูง เช่น ค่าจ้าง ค่าปุ๋ย ค่ายา และค่าเมล็ดพันธุ์ สาเหตุรองลงมาคือปัญหาด้านการตลาด คิดเป็นร้อยละ 22.40 ซึ่งเกิดจากราคาผลิตผลตกต่ำ และปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.20 โดยมีค่าใช้จ่ายในการศึกษาบุตร ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล สำหรับปัญหาด้านการจัดการเกษตรกรรมมีปัญหาการเกิดหนี้ค้างชำระน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 9.80 โดยสาเหตุเกิดจากการนำเงินไปลงทุนเพื่อการผลิตใหม่โดยไม่ส่งชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นก่อน เปรียบเทียบการเกิดหนี้ค้างชำระตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินของเกษตรกรพบว่าลูกค้าที่มีวัตถุประสงค์การกู้เงินต่างกันมีปัญหาการเกิดหนี้ค้างแตกต่างกัน สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาพบว่าลูกค้าขอยืมระยะเวลาชำระหนี้โดยการปรับปรุงโครงสร้างหนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.80 รองลงมาเป็นการผลิตหลายประเภทเพื่อลดความเสี่ยง คิดเป็นร้อยละ 34.60 ในเรื่องการทยอยส่งชำระหนี้ตามแหล่งที่มาของรายได้โดยไม่รวบรวมเงินไว้ชำระครั้งเดียว คิดเป็นร้อยละ 30.70 ในเรื่องการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตตามที่ตลาดต้องการ คิดเป็นร้อยละ

ละ 20.00 ในเรื่องขยายพื้นที่ทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 15.60 สำหรับในเรื่องการนำเทคโนโลยีทันสมัยมาช่วยในการผลิตกลุ่มลูกค้านำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.40

ศาสตราจารย์ ดร. อังสุมาลิน และคณะ (2546) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการสินเชื่อของครัวเรือนชนบท มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์ความต้องการสินเชื่อของชนบทและการเข้าถึง และ 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับระบบการจัดการสินเชื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชนบท โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงปริมาณ การวิเคราะห์เพื่อทราบถึงลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพลักษณะสินเชื่อและกระแสเงินสดรับเงินสดจ่ายของครัวเรือน

ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนประเภทต่างๆ ในชนบทมีความต้องการสินเชื่อแตกต่างกัน ครัวเรือนที่ทำการเกษตรแบบกึ่งหัวไร่ ทำเป็นการค้า มีความต้องการสินเชื่อมากกว่าครัวเรือนที่ทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ระบบการเพาะปลูก ประเภทการเพาะปลูก กลุ่มที่มีรายได้หลายเดือนหรือหลายครั้ง ในรอบระยะเวลา 1 ปี มีความต้องการสินเชื่อน้อยกว่ากลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้บ่อยครั้ง ครัวเรือนที่มีความเข้มข้นในการใช้ที่ดินสูง แม้จะมีพื้นที่ขนาดเล็กแต่ความต้องการสินเชื่ออาจสูงได้ ซึ่งอาจจะเกิดจากการลงทุนสูง ครัวเรือนที่มีรายได้นอกฟาร์มมาก แม้จะมีรายได้สุทธิของครัวเรือนสูงแต่มีระดับหนี้คงค้างหรือมีความต้องการเงินกู้สูงด้วย ครัวเรือนชนบทใช้เงินกู้จำนวนหนึ่งเพื่อส่งสมาชิกในครัวเรือนไปทำงานต่างประเทศ เพื่อการศึกษา และชำระหนี้สินเดิม โดยเฉพาะการชำระหนี้สินเดิมพบว่าครัวเรือนชนบทนำเงินที่กู้ใหม่ในระหว่างปีจำนวนร้อยละ 2 จนถึงร้อยละ 12 ไปชำระหนี้สินเดิม ซึ่งจะเป็นการ “ ผลัดฟ้าชะมั่ว ” หรือเป็นการ Refinance ซึ่งเป็นการรับชำระหนี้ที่ไม่ได้เกิดจากความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนที่แท้จริง

อุทัย พิมพ์ไกร (2546) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทและศักยภาพการชำระหนี้ของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม กรณีศึกษา ธ.ก.ส. สาขาแม่แตง จ.เชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมในกระบวนการสินเชื่อของ ธ.ก.ส. และ 2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคบทบาทของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมในกระบวนการสินเชื่อของ ธ.ก.ส. โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่าศักยภาพในการชำระหนี้ของลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบทบาทของกลุ่มที่ส่งผลต่อศักยภาพในการชำระหนี้ ได้แก่ ความถี่ของการประชุมปรึกษาหารือกันของสมาชิกในกลุ่ม การติดตามเร่งรัดหนี้และการแจ้งเตือนสมาชิกให้ชำระหนี้ต่อธนาคาร กลุ่มส่วนใหญ่ มีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในกลุ่ม และมีการติดตามเร่งรัดหนี้กันเองปีละ 2 ครั้ง ยังพบว่าสมาชิกในกลุ่มมักไม่ทราบสถานะหนี้ค้างชำระของสมาชิกรายอื่นภายในกลุ่มของตนเองซึ่งมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 58.0 นอกจากนี้ยังมีลูกหนี้ร้อยละ 55.4 ที่ระบุว่าไม่ได้รับผลกระทบใดๆ จากการที่สมาชิกในกลุ่มค้างชำระหนี้ โดยมี

เพียงร้อยละ 24.7 เท่านั้น ที่เข้าใจหลักการของการรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมที่จะต้องมีการรับผิดชอบเฉลี่ยหนี้เพื่อชำระคืนธนาคาร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนและข้อบกพร่องของวิธีการกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม บทบาทของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ พบว่ากลุ่มลูกค้าที่มีความถนัดในการประชุมปรึกษาหารืออยู่ระดับปานกลาง (ปีละ 2 ครั้ง) ขึ้นไป สมาชิกกลุ่มมีความสามารถในการชำระหนี้ในระดับดีถึงระดับดีเยี่ยม เป็นสัดส่วนที่มากกว่ากลุ่มที่มีความถนัดในการประชุมระดับน้อยหรือไม่เคยประชุมเลย เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่ไม่เคยประชุมปรึกษาหารือในกลุ่มเลยหรือมีเพียงปีละครั้งพบว่าส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ระดับทั่วไป ซึ่งมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 48.0 ของสมาชิกกลุ่ม

ในส่วนของความสามารถในการชำระหนี้ของกลุ่มที่มีการเตือนให้สมาชิกชำระหนี้ปีละครั้งมีสัดส่วนลูกหนี้ระดับทั่วไปคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 49.0 ของสมาชิกกลุ่ม ขณะที่กลุ่มที่มีการแจ้งเตือนสมาชิกในกลุ่มให้ชำระหนี้ตั้งแต่ปีละ 2 ครั้งขึ้นไป มีลูกหนี้ระดับตั้งแต่ดี ขึ้นไปมากกว่ากลุ่มที่ไม่เคยมีบทบาทในเรื่องนี้ ส่วนกลุ่มที่ระบุว่าได้รับผลกระทบโดยต้องเฉลี่ยคืนหนี้เงินกู้ต่อธนาคารซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดวิธีรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมเป็นลูกหนี้ชั้นดีขึ้นไป คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 72.0 จะเห็นว่าสมาชิกมีความเข้าใจแนวคิดการรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมจะมีความสามารถในการชำระหนี้สูง

เทียนชัย เปรมปราดิน (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการค้างชำระต้นเงินและดอกเบี้ยเงินกู้ ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมศึกษาสาขาชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระต้นเงินและดอกเบี้ยเงินกู้ของเกษตรกรรายคน 2) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการค้างชำระชำระต้นเงินและดอกเบี้ยของเกษตรกรรายคน ธ.ก.ส. และ 3) สรุปและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการค้างชำระต้นเงินและดอกเบี้ยเงินกู้ของเกษตรกรรายคนลูกค้า ธ.ก.ส. โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและทดสอบโดยใช้สถิติ T-test และ F-test

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยจากกลุ่มลูกค้าและปัจจัยภายนอกมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรในระดับมาก สักยภาพของผู้กู้มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรในระดับปานกลาง ปัญหาการค้างชำระต้นเงินและดอกเบี้ยได้แก่ พื้นที่ที่ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรอยู่ในเขตพื้นที่ที่ไม่มีน้ำชลประทาน ในการอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพ ทำให้ได้รับผลผลิตไม่เต็มที่ ประกอบกับราคาของผลผลิตตกต่ำ ทำให้เกษตรกรประสบกับการขาดทุนจากการประกอบอาชีพ ในการแก้ไขปัญหาการค้างชำระรัฐบาลควรบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพให้มากขึ้น ข้อเสนอแนะรัฐบาลควรจะมีการประกันราคาพืชผลหรือหาตลาดและให้ราคาที่เหมาะสมแก่เกษตรกร

รัชวรรณ แสงรัตน์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้จ่ายของสมาชิกธนาคารประชาชน กรณีศึกษา ธนาคารออมสินสาขาสตุล มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของลูกค้า 2) พฤติกรรมการใช้จ่ายของสมาชิกธนาคารประชาชน 3) เพื่อเปรียบเทียบ การใช้จ่ายแต่ละประเภทของสมาชิกธนาคารประชาชนทั้ง 2 กลุ่มคือกลุ่มที่ค้างชำระและกลุ่มที่ชำระปกติ และ 4) เพื่อศึกษาปัญหาและสาเหตุหนี้ค้างชำระของสมาชิกธนาคารประชาชน โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการทดสอบค่า t -test

ผลการศึกษาพบว่าลักษณะทางสังคมของสมาชิกที่แตกต่างกันเช่น สถานภาพ ภูมิลำเนาเดิม จำนวนบุตรที่กำลังศึกษาและระดับการศึกษาของบุตรส่งผลต่อการหารายได้ของสมาชิกในครัวเรือน และมีภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูงมีผลต่อการชำระหนี้ของธนาคาร ด้านโครงสร้างของหนี้พบว่าสมาชิกกลุ่มที่มีหนี้ค้างชำระมีส่วนการเป็นหนี้ทั้งนี้ในระบบและนอกระบบสูงกว่ากลุ่มที่ชำระได้ปกติ ซึ่งจะส่งผลต่อการชำระหนี้ธนาคารเนื่องจากสมาชิกที่หนี้ระบบจะชำระหนี้ในระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าก่อนมาชำระหนี้ธนาคาร พฤติกรรมการใช้จ่ายของสมาชิก มีความแตกต่างกันกล่าวคือ กลุ่มที่มีหนี้ค้างมีการใช้จ่ายในกิจการเดิมและมีการค่าใช้จ่ายในการชำระหนี้ในระบบมากกว่ากลุ่มที่มีการชำระปกติ

ธีรกานต์ วรรณวาส (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพในการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาจันดี จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ 2) เพื่อศึกษาโครงสร้างทางการเงินของลูกค้าหนี้ 3) เพื่อศึกษาภาวะหนี้สินและสาเหตุของการเป็นหนี้ 4) เพื่อประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าหนี้ และ 5) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการชำระหนี้ของลูกค้า โดยเก็บรวบรวมข้อมูล 170 ราย และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ศักยภาพในการชำระหนี้ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรลูกค้าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.79 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 75.40 สถานภาพสมรสร้อยละ 86.50 และร้อยละ 94.11 เป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน มีแรงงานเฉลี่ย 2.34 คนต่อครัวเรือน การประกอบอาชีพการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลัก การทำสวนผลไม้เป็นอาชีพรอง การถือครองที่ดินเฉลี่ย 15.40 ไร่ต่อครัวเรือน มีรายได้รวมเฉลี่ย 210,124.00 บาทต่อครัวเรือน มีค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ย 115,693.94 บาทต่อครัวเรือนและมีหนี้กับ ธ.ก.ส. เฉลี่ย 88,382.00 บาท โดยมีสาเหตุของการเป็นหนี้ ร้อยละ 29.40 เพื่อจัดหาปัจจัยการผลิต รองลงมาเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและจัดที่ทำกินเพื่อการเกษตรร้อยละ 16.50 ในด้านศักยภาพในการชำระหนี้เชิงคุณภาพซึ่งประเมินจากการจัดชั้นของ ธ.ก.ส. กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 78.80 อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถชำระหนี้ได้ และศักยภาพในการชำระหนี้เชิงปริมาณ โดยพิจารณาจากค่าอัตราส่วนทางการเงินและวิเคราะห์กระแสเงินสดจากรายได้ รายจ่าย อัตราส่วนหมุนเวียนมีค่าเท่ากับ 1.257 ประเมินได้ว่าเกษตรกรลูกค้ามีศักยภาพในการชำระหนี้ที่ถึงกำหนด

ชำระใน 1 ปีได้ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 0.128 ประเมินได้ว่าเกษตรกรลูกค้ำมีศักยภาพในการชำระหนี้ที่มีอยู่ทั้งหมดได้ อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน มีค่าเท่ากับ 0.147 ประเมินว่าเกษตรกรลูกค้ำมีศักยภาพที่จะชำระหนี้สินได้ อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย มีค่าเท่ากับ 4.64 ประเมินว่าเกษตรกรลูกค้ำมีศักยภาพในการใช้สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องชำระดอกเบี้ยได้ วิเคราะห์กระแสเงินสดจากรายได้ รายจ่าย มีเงินสดคงเหลือสุทธิ 31,253.80 บาท ประเมินได้ว่าเกษตรกรลูกค้ำมีศักยภาพชำระต้นเงินและดอกเบี้ยได้หมด เกษตรกรลูกค้ำมีปัญหาในการชำระหนี้ซึ่งเกิดจากมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูงและมีค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน โดยมีข้อเสนอแนะให้ ธ.ก.ส. จัดหาปัจจัยการผลิตราคาถูกลงและจัดหาช่องทางทางการตลาดเพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรลูกค้ำ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการชำระหนี้ของลูกค้ำ

ศรินทร์ดา ขาธรรมมา (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดหลักทรัพย์ค้ำประกันในการให้สินเชื่อของ ธ.ก.ส. โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดระดับหลักทรัพย์ค้ำประกันในการให้สินเชื่อของ ธ.ก.ส. และ 2) ศึกษาทิศทางของความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบโทบิต (Tobit) เป็นเครื่องมือค้นหาความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับหลักทรัพย์ค้ำประกันกับปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อระดับหลักประกัน

ผลการศึกษาพบว่า มูลค่าของทรัพย์สิน ขนาดพื้นที่เพาะปลูก และประเภทสินเชื่อ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการกำหนดระดับหลักประกัน ส่วนปริมาณสินเชื่อ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย และระยะเวลาการเป็นลูกค้ำมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับระดับหลักทรัพย์ค้ำประกัน นอกจากนี้ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารกับผู้กู้ มีผลในทางตรงกันข้ามกับระดับหลักทรัพย์ค้ำประกันพบว่า ผู้ที่เป็นลูกค้ำมานานกว่า ธนาคารก็จะมีแนวโน้มที่จะเรียกหลักทรัพย์ค้ำประกันในระดับที่ต่ำลง

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจสังคม ครัวเรือนและแรงงานเกษตรปีเพาะปลูก 2549/50 วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและนำเสนอสภาพเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตรปีเพาะปลูก 2549/50

ผลการศึกษาพบว่าลักษณะครัวเรือนเกษตรมีแนวโน้มลดลง ซึ่งสะท้อนให้เห็นสถานการณ์ของประชากรและแรงงานในภาคเกษตรที่หดตัวลง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตร แรงงานรับจ้างและแรงงานในครัวเรือนของภาคการเกษตร การถือครองที่ดินของครัวเรือนเกษตรพบว่ามิขนาดเนื้อที่ถือครองโดยเฉลี่ยทั่วประเทศ 22.52 ไร่ต่อครัวเรือนการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ใช้ไปเพื่อทำการเพาะปลูก โดยเฉพาะเพื่อการทำนา การปลูกไม้ยืนต้นและสวนผลไม้ พืชไร่ ตามลำดับ

ด้านหนี้สิน สินเชื่อและการชำระหนี้ พบว่าขนาดหนี้สินของครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 47,672 บาท มีการกู้ยืมระหว่างปีเฉลี่ยครัวเรือนละ 30,410 บาท เกษตรกรมีการชำระคืนเงินกู้ได้มากกว่าการกู้ยืมระหว่างปี เนื่องจากระดับราคาสินค้าเกษตรปรับตัวสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้เหลือจากการหักค่าใช้จ่ายมากขึ้น ข้อมูลดังกล่าวเป็นเครื่องสะท้อนว่าเมื่อเกษตรกรมีรายได้สูงขึ้นมีแนวโน้มที่จะนำรายได้ที่เพิ่มขึ้นนั้นไปชำระเงินกู้ ในส่วนของแหล่งสินเชื่อที่เกษตรกรใช้บริการส่วนมากเป็นแหล่งเงินกู้จากธนาคารของรัฐและเอกชน รองลงมาได้รับสินเชื่อจากกลุ่มองค์กร สหกรณ์การเกษตร กองทุนหมู่บ้าน กองทุน SML เป็นต้น การกู้ยืมจากญาติพี่น้อง เพื่อน บ้านและนายทุนในท้องถิ่นมีปรากฏอยู่บ้างแต่เป็นส่วนน้อย การนำเงินกู้ไปใช้ของครัวเรือนเกษตรกรพบว่า การใช้เพื่อกิจกรรมการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 61.66 ใช้เพื่อกิจกรรมนอกการเกษตรและค่าใช้จ่ายในครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 38.34 ในการกู้เงินเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้หลักทรัพย์เป็นหลักประกันคิดเป็นร้อยละ 51.37 รองลงมาได้แก่บุคคลและกลุ่มคำประกันคิดเป็นร้อยละ 24.46 และ 24.17 ตามลำดับ การชำระหนี้เงินกู้หนี้เหตุผลการค้างชำระเกษตรกรส่วนใหญ่รายงานว่ายังไม่ครบกำหนดการชำระหนี้ เหตุผลอื่นได้แก่ การรอขายผลผลิต นำรายได้ไปใช้ทางอื่น พืชผลเสียหาย และได้รับการพักชำระหนี้

ประจักษ์ สุวรรณรัตน์ (2552) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของกลุ่มลูกค้าสินเชื่อ ธนาคารทหารไทย สาขาระโนด โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและทางสังคม 2) เพื่อศึกษาภาระหนี้สินและสถานภาพการชำระหนี้ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ และ 4) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของกลุ่มลูกค้าสินเชื่อ โดยใช้การ วิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ปริมาณ โดยใช้การทดสอบค่าสถิติ ไคสแควร์ (Chi- Square) จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 108 ตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่า ลูกค้าสินเชื่อส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 48.2 ปี มีสถานภาพสมรสมากที่สุดถึงร้อยละ 86.1 การศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 39.8 มีการประกอบอาชีพค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัว และรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 20,001- 40,000 บาท และรายจ่ายเฉลี่ยระหว่าง 20,001- 40,000 บาท จำนวนหนี้สินคงเหลือเฉลี่ยระหว่าง 100,001- 500,000 บาทเป็นร้อยละ 35.2 สถานะหนี้เงินกู้เป็นหนี้ปกติร้อยละ 68.5 โดยมีวัตถุประสงค์ในการกู้เงินเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในธุรกิจที่ไม่ใช่การเลี้ยงกุ้ง การซื้อที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เงินทุนหมุนเวียนในการเลี้ยงกุ้ง เพื่อเปิดหรือขยายกิจการ และอื่นๆ ตามลำดับ โดยใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นหลักประกันร้อยละ 88.0

สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความสามารถในการชำระหนี้ พบว่า ปัจจัยทางสังคมได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษาและจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการชำระหนี้

ได้แก่ รายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สินจากแหล่งอื่น และการออม ในส่วนปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อการชำระหนี้ ได้แก่ ระยะเวลาทำสัญญาเงินกู้ จำนวนหนี้คงเหลือ จำนวนครั้งที่มาติดต่อเพื่อชำระหนี้ วิธีการชำระและเงื่อนไขการชำระเงินกู้ ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้พบว่ากลุ่มลูกค้าสินเชื่อกู้ยืมใหญ่ที่ประสบปัญหาในครอบครัวหรือธุรกิจ อันเป็นผลกระทบมาจากภาวะเศรษฐกิจซบเซา และอัตราดอกเบี้ยที่สูงเกินไป ทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ของกลุ่มลูกค้าสินเชื่อลลดลง ส่งผลให้เกิดหนี้ค้างชำระเป็นจำนวนมาก

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดข้อมูลและการรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลและวิธีการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูล 2 ประเภท คือ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้แล้วและข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูลทุติยภูมิได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่มีผู้ศึกษาและเก็บรวบรวมไว้ในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ภาวะหนี้สิน ข้อมูลสถิติ ซึ่งเป็นข้อมูลที่จัดเก็บในรูปเอกสารทางวิชาการ รายงานวิจัย สารนิพนธ์ รายงานประจำปี สื่อสิ่งพิมพ์ โดยเก็บรวบรวมจากหน่วยงานต่างๆ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ห้องสมุดกลางคุณหญิงหลงอรรถกระวีสุนทร ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระบบฐานข้อมูลอินทราเน็ต (Intranet) ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและฐานข้อมูลระบบอินเทอร์เน็ต (Internet)

2) ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลปฐมภูมิได้จากการรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม (Field Survey) โดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire) เพื่อสัมภาษณ์ลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ มีประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1) ประชากร (Population)

ประชากร ได้แก่ ลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ ที่มีเงินกู้ค้างเป็นหนี้ ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2552 จำนวน 399 ราย ประกอบด้วย อำเภอหาดใหญ่ 190 ราย อำเภอบางกล่ำ 82 ราย อำเภอนาหม่อม 64 รายและอำเภอคลองหอยโข่ง 63 ราย

2.2) กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 30.0 ของจำนวนประชากร โดยแบ่งประชากรที่ต้องการศึกษาเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มลูกค้าที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด (ปกติ) และกลุ่มลูกค้าที่ชำระหนี้ไม่ได้ตามกำหนด (NPL) ตามขอบเขตอำเภอ ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอบางกล่ำ อำเภอนาหม่อม และอำเภอคลองหอยโข่ง กำหนดโควตากลุ่ม

ตัวอย่างกลุ่มลูกค้าหนี้ปกติ 70 ตัวอย่าง และกลุ่มลูกค้าหนี้ NPL 50 ตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอเป็นสัดส่วนกับประชากรของแต่ละอำเภอ เพื่อให้เกิดการกระจายของข้อมูลมากที่สุด

สำหรับการเลือกตัวอย่างในแต่ละอำเภอเพื่อเป็นตัวอย่างในการศึกษา ใช้การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอ ตามรายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หน่วย : ราย

อำเภอ	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง		รวมกลุ่มตัวอย่าง
	กลุ่มหนี้ปกติ	กลุ่มหนี้ NPL	กลุ่มหนี้ปกติ	กลุ่มหนี้ NPL	
หาดใหญ่	139	51	33	25	58
บางกล่ำ	71	11	17	5	22
นาหม่อม	44	20	10	10	20
คลองหอยโข่ง	42	21	10	10	20
รวม	296	103	70	50	120

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาหาดใหญ่, 2552 ข.

การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire) สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่รายบุคคล (Personal Interview) ลักษณะแบบสอบถามประกอบ 4 ส่วนได้แก่ (ภาคผนวก)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทางสังคมของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางเศรษฐกิจของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่

ส่วนที่ 3 ข้อมูลลักษณะการใช้บริการสินเชื่อของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่

ส่วนที่ 4 ข้อมูลปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่

การทดสอบแบบสอบถาม (Pretest) เพื่อให้การสัมภาษณ์มีความเที่ยงตรงผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ราย เพื่อตรวจสอบความยากง่ายและสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยพิจารณาถึงความเข้าใจ ความชัดเจนในการตอบคำถาม รวมถึงเวลาในการตอบคำถามว่าใช้เวลานานน้อยเพียงใด เหมาะสมจะนำไปใช้รวบรวมข้อมูลจริงหรือไม่ เมื่อพบข้อบกพร่องผู้วิจัยได้นำมาแก้ไขปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงนำไปดำเนินสอบถามจริง

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลทั้งหมด สร้างคู่มือลงรหัส (Code Book) นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วบันทึกและประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วยโปรแกรม SPSS for Windows แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ประเภท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อวิเคราะห์ในประเด็นต่อไปนี้

1.1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทั้ง 2 กลุ่ม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ รายจ่าย ทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นต้น

1.2) ลักษณะการใช้บริการสินเชื่อ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทั้ง 2 กลุ่ม

2) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ใช้สถิติที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ (Non Parametric Statistics) โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square : χ^2) เพื่อทดสอบความเป็นอิสระต่อกัน (Independence Test) ระหว่างปัจจัยทางสังคม ทางเศรษฐกิจ และลักษณะการใช้บริการสินเชื่อของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระกับความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งเป็นตัวแปรตาม มีสูตรการคำนวณ χ^2 คือ

$$\chi^2 = \sum \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

O_{ij} = ค่าความถี่จากการสังเกตในแถวที่ i คอลัมน์ที่ j

E_{ij} = ค่าความถี่ที่คาดหวังในแถวที่ i คอลัมน์ที่ j

ขั้นตอนการทดสอบสถิติ χ^2 มีดังนี้

2.1) กำหนดสมมติฐานเพื่อการทดสอบ

H_0 : ตัวแปรทั้ง 2 เป็นอิสระต่อกัน

H_A : ตัวแปรทั้ง 2 ไม่เป็นอิสระต่อกัน

ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

H_{01} : ปัจจัยทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่

H_{A1} : ปัจจัยทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่

H_{02} : ปัจจัยทางเศรษฐกิจไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่

H_{A2} : ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่

H_{03} : ลักษณะการใช้บริการสินเชื่อไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่

H_{A3} : ลักษณะการใช้บริการสินเชื่อมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่

2.2) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = 0.05$

2.3) คำนวณค่า χ^2 ด้วยโปรแกรม SPSS

2.4) คำนวณค่า P-Value ด้วยโปรแกรม SPSS

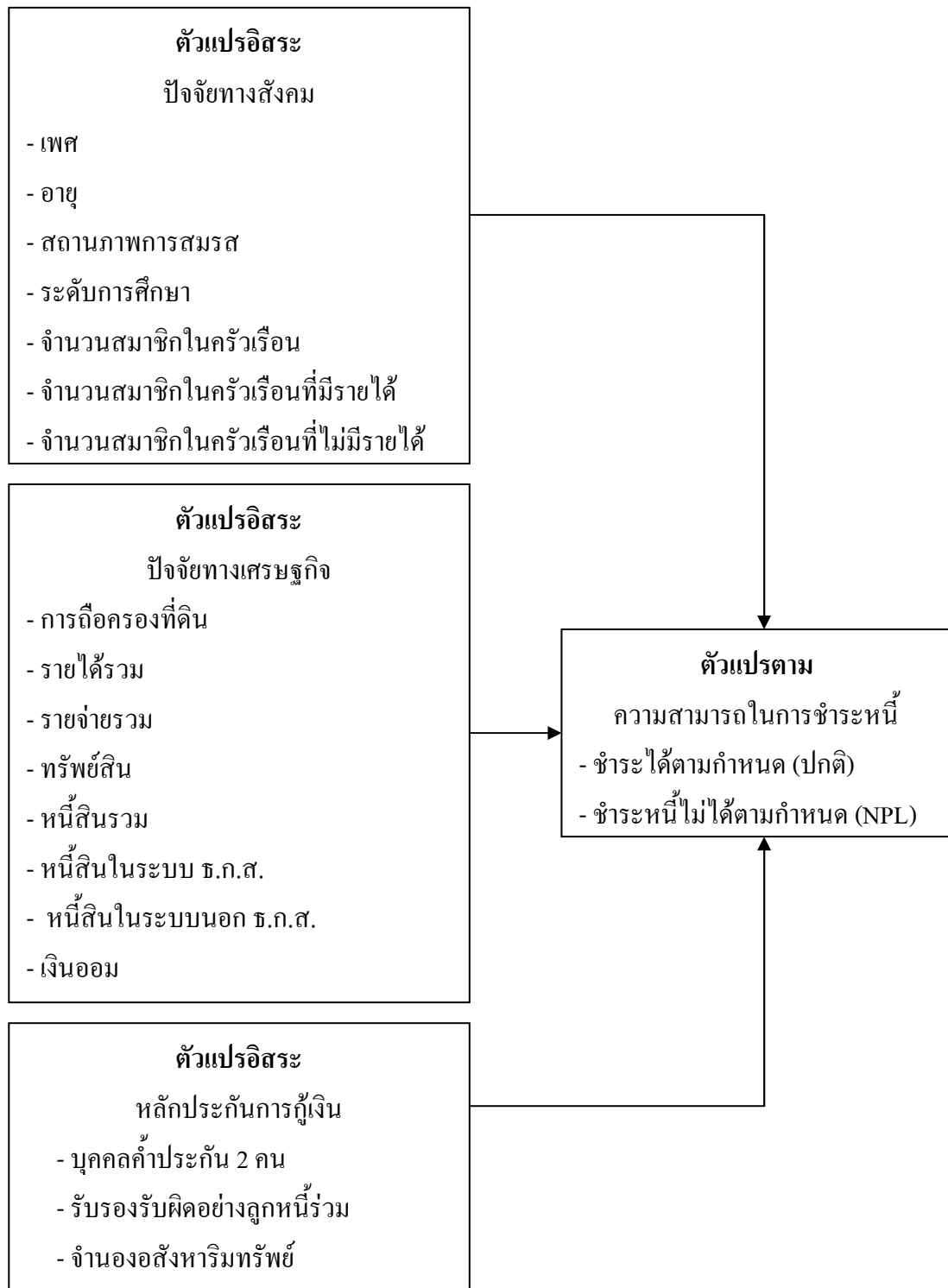
2.5) สรุปผลการทดสอบ: ถ้าค่า P-Value น้อยกว่าค่า α จะปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_A กล่าวคือ ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ α เท่ากับ 0.05 ในทางตรงข้าม ถ้าค่า P-Value มากกว่าค่า α จะยอมรับ H_0 หรือปฏิเสธ H_A คือตัวแปรทั้งสองเป็นอิสระต่อกัน (สมบุญ เจริญจิระตระกูล, 2550)

ในการทดสอบความเป็นอิสระต่อกันระหว่างตัวแปรตาม (Dependent Variable) กับตัวแปรอิสระ (Independent Variable) โดยมีการกำหนดเงื่อนไขไว้ดังนี้

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกที่มีรายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่มการเงินในชุมชน การถือครองที่ดิน รายได้ รายจ่าย

ทรัพย์สิน หนี้สิน เงินออม เป็นต้น ส่วนปัจจัยข้อมูลการใช้บริการสินเชื่อ ได้แก่ หลักประกันการกู้เงินโดยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม รายละเอียดกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์แสดงดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ในบทนี้ เป็นการนำเสนอผลการวิจัย จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ลูกค้า ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ตอนดังนี้

- 4.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- 4.2 ลักษณะการใช้ บริการสินเชื่อของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- 4.3 ปัจจัยที่มี ผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- 4.4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

4.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้

4.1.1 ลักษณะทางสังคมของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ลักษณะทางสังคมของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ได้ศึกษาได้แก่ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิก ในครัวเรือน จำนวนวันมีอาชีพ จำนวนสมาชิก ที่ไม่มีรายได้ การเป็นสมาชิก กลุ่มการเงิน ในชุมชน และอาชีพประกอบธุรกิจ มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.1

1) เพศ และอายุ

ในภาพรวมลูกค้า กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชาย ร้อยละ 65.5 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 34.2 มี อายุเฉลี่ย 53.1 ปี มี อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 40.1 ร้อยละ 51-60 ปี คิดเป็น ร้อยละ 31.6 มี อายุ เกิน 60 ปี คิดเป็น ร้อยละ 21.7 และมี อายุ ไม่เกิน 40 ปี คิดเป็น ร้อยละ 6.7

เมื่อพิจารณาแยกแยะระหว่างกลุ่มลูกค้าหนี้ ปกติ และลูกค้าหนี้ที่เกิดปัญหา ลูกค้าหนี้ ปกติ เป็น เพศชาย คิดเป็น ร้อยละ 62.9 และเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 37.1 มี อายุเฉลี่ย 52.8 ปี ส่วนกลุ่มลูกค้าหนี้ NPL เป็น เพศชาย คิดเป็น ร้อยละ 70.0 และเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 30.0 มี อายุเฉลี่ย 53.7 ปี

2) สถานภาพการสมรส และ การศึกษา

ในภาพรวมลูกค้า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มี สถานภาพสมรสได้ ยกเว้น คิดเป็น ร้อยละ 75.8 สถานภาพหม้าย คิดเป็น ร้อยละ 16.7 สถานภาพโสด คิดเป็น ร้อยละ 5.8 และสถานภาพเป็น โสด คิดเป็น ร้อยละ 1.7 การศึกษาชั้นมัธยมศึกษา หรือต่ำกว่า คิดเป็น ร้อยละ 71.7 การศึกษา ระดับ บัณฑิต หรือสูงกว่า คิดเป็น ร้อยละ 23.3 และการศึกษา ระดับ ปวส.หรือ อนุปริญญา หรือ สูงกว่า คิดเป็น ร้อยละ 5.0

เมื่อพิจารณาแยกระหว่างกลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" และกลุ่มลูกค้าหนี้ "มีปัญหา" พบว่ากลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" ส่วนใหญ่มี สถานภาพสมรสและอยู่ดีเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 78.6 การศึกษาชั้นประถมศึกษา คดีเฉลี่ยร้อยละ 74.3 กลุ่มลูกค้าหนี้ "NPL" ส่วนใหญ่มีสถานะอยู่ดีด้วยกัน คดีเฉลี่ยร้อยละ 72.0 การศึกษาชั้นประถมศึกษา คดีเฉลี่ยร้อยละ 68.0

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของลูกค้า ปรับปรุงโครงสร้างหนี้

รายการ	หนี้ ป		หนี้ NPL		รวม	
	จำนวน (n=70)	ร้อยละ	จำนวน (n=50)	ร้อยละ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	44	62.9	35	70.0	79	65.8
หญิง	26	37.1	15	30.0	41	34.2
อายุ (ปี)						
≤ 40	7	10.0	1	2.0	8	6.7
41 – 50	29	41.4	19	38.0	48	40.0
51 – 60	18	25.7	20	40.0	38	31.6
> 60	16	22.9	10	20.0	26	21.7
เฉลี่ย	52.8		53.7		53.1	
สถานภาพการสมรส						
โสด	1	1.4	1	2.0	2	1.7
สมรส	55	78.6	36	72.0	91	75.8
หม้าย	9	12.9	11	22.0	20	16.7
หย่า/แยกกันอยู่	5	7.1	2	4.0	7	5.8
ระดับการศึกษา						
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	52	74.3	34	68.0	86	71.7
มัธยมศึกษาหรืออาชีว.	14	20.0	14	28.0	28	23.3
ปวส.หรือ อนุปริญญาหรือสูงกว่า	4	5.7	2	4.0	6	5.0
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน						
1 – 2	19	27.2	7	14.0	26	21.6
3 – 4	33	47.1	29	58.0	62	51.7
> 4	18	25.7	14	28.0	32	26.7
เฉลี่ย	3.6		3.8		3.7	

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของลูกที่ ปรับปรุง โครงสร้างหนี้ (ต่อ)

รายการ	หนี้ ป		หนี้ NPL		รวม	
	จำนวน (n=70)	ร้อยละ	จำนวน (n=50)	ร้อยละ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกที่มี (คน)						
1-2	47	67.1	26	52.0	73	60.8
> 2	23	32.8	24	48.0	47	39.2
เฉลี่ย	2.3		2.7		2.5	
จำนวนสมาชิกที่ไม่มี (คน)	(n=51)		(n=30)		(n=81)	
1-2	42	82.4	23	76.7	65	80.2
> 2	9	1.6	7	23.3	16	19.8
เฉลี่ย	1.3		1.1		1.2	
วัยเด็กหรืออภิล						
ไม่มี	27	38.6	24	48.0	51	42.5
มี	43	61.4	26	52.0	69	57.5
จำนวนวัยเด็กหรืออภิล (คน)	(n=43)		(n=26)		(n=69)	
1	18	41.9	10	38.5	28	40.6
2	21	48.8	10	38.5	31	44.9
> 2	4	9.3	6	23.0	10	14.5
เฉลี่ย	1.1		1.0		1.1	
การเป็นสมาชิกธนาคารเงินในชุมชน						
ไม่เป็นสมาชิก	37	52.9	34	68.0	71	59.2
เป็นสมาชิก	33	47.1	16	32.0	49	40.8
การเป็นสมาชิกธนาคารเงินในชุมชน*	(n=33)		(n=16)		(n=49)	
กลุ่มออมทรัพย์	17	51.5	9	56.2	26	53.0
กองทุนหมู่บ้าน	14	42.4	4	25.0	18	36.7
สหกรณ์การเกษตร	12	36.4	3	18.7	15	30.6
อื่นๆ	6	18.1	9	56.2	15	30.6
การเป็นสมาชิกของกองทุน						
เกษตรกร						
ไม่เป็นสมาชิก	70	100.0	30	100.0	120	100.0

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า

จะเห็นได้ว่าการถือครองที่ดินของลูกค้านั้นมีการถือครองที่ดินเฉลี่ยต่อครัวเรือนค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับการถือครองที่ดินโดยเฉลี่ยต่อประเทศซึ่งมีจำนวน 22.52 ไร่ต่อครัวเรือน (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นลูกค้าในเขตชุมชนเมืองมีการขายที่ดินและใช้ที่ดินเพื่อการประกอบอาชีพอื่นได้แก่ที่อยู่อาศัย โรงงานต่างๆ เป็นต้นโดยลูกค้าที่มีที่ดินมีการถือครองที่ดินเฉลี่ยสูงกว่าลูกค้ากลุ่มนี้ NPL

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ ของลูกค้า ปรับปรุงโครงสร้างหนี้

รายการ	หนี้ ป		หนี้ NPL		รวม	
	จำนวน (n=70)	ร้อยละ	จำนวน (n=50)	ร้อยละ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
การประกอบอาชีพ (ครัวเรือน)						
ประกอบอาชีพ การเกษตร	45	64.3	36	72.0	81	67.5
ไม่ประกอบอาชีพ การเกษตร	25	35.7	14	28.0	39	32.5
อาชีพนอกภาคการเกษตร*	(n=62)		(n=47)		(n=109)	
รับจ้าง	32	51.6	23	48.9	55	50.4
ข้าราชการ/พนักงาน/ลูกจ้าง	23	37.0	13	27.6	36	33.0
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	16	25.8	20	42.5	36	33.0
อื่นๆ	5	8.0	1	2.1	6	5.5
ขนาดการถือครองที่ดิน (ไร่)						
≤ 5	38	54.3	25	50.0	63	52.5
6 – 10	11	15.7	11	22.0	22	18.3
11 – 15	8	11.4	9	18.0	17	14.2
> 15	13	18.6	5	10.0	18	15.0
เฉลี่ย	8.6		7.5		8.2	
รายได้ การเกษตร(บาทต่อปี)	(n=45)		(n=36)		(n=81)	
≤ 50,000	12	26.7	10	27.8	22	27.2
50,001 – 100,000	13	28.9	8	22.2	21	25.9
100,001 – 150,000	6	13.3	9	25.0	15	18.5
> 150,000	14	31.1	9	25.0	23	28.4
เฉลี่ย	99,614.3		88,430.0		94,954.1	

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ ของลูกค้า ปล่อยสินเชื่อ (ต่อ)

รายการ	หนี้ ปล่อย		หนี้ NPL		รวม	
	จำนวน (n=70)	ร้อยละ	จำนวน (n=50)	ร้อยละ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
รายได้ นอกภาคการเกษตร(บาทต่อปี)	(n=62)		(n=47)		(n=109)	
≤ 50,000	10	16.1	9	19.1	19	17.4
50,001 – 100,000	17	27.4	18	38.3	35	32.1
100,001 – 150,000	12	19.4	10	21.3	22	20.2
> 150,000	23	37.1	10	21.3	33	30.3
เฉลี่ย	166,314.3		110,070.0		142,879.2	
รายได้ รวม(บาทต่อปี)						
≤ 100,000	16	22.9	8	16.0	24	20.0
100,001 – 200,000	24	34.3	23	46.0	47	39.2
200,001 – 300,000	13	18.6	13	26.0	26	21.6
> 300,000	17	24.2	6	12.0	23	19.2
เฉลี่ย	265,928.6		198,500.0		237,833.3	
รายจ่ายการประกอบอาชีพ (บาทต่อปี)						
≤ 50,000	47	67.1	33	66.0	80	66.7
50,001 – 100,000	11	15.7	10	20.0	21	17.5
100,001 – 150,000	5	7.1	4	8.0	9	7.5
> 150,000	7	10.0	3	6.0	10	8.3
เฉลี่ย	84,214.3		54,532.0		71,846.7	
รายจ่ายอุปโภคบริโภค (บาทต่อปี)						
≤ 50,000	8	11.4	9	18.0	17	14.2
50,001 – 100,000	40	57.2	33	66.0	73	60.8
100,001 – 150,000	11	15.7	5	10.0	16	13.3
> 150,000	11	15.7	3	6.0	14	11.7
เฉลี่ย	90,477.0		76,744.0		84,755.0	
รายจ่ายชำระหนี้ (บาทต่อปี)	27,322.9		6,360.0		18,588.3	
รายจ่ายรวม (บาทต่อปี)						
≤ 100,000	28	40.0	19	38.0	47	39.2
100,001 – 200,000	24	34.3	23	46.0	47	39.2
200,001 – 300,000	8	11.4	5	20.0	13	10.8
> 300,000	10	14.3	3	6.0	13	10.8
เฉลี่ย	202,014.2		137,636.0		175,190.0	

3) รายได้จากอาชีพการเกษตร

ในภาพรวมดู กคั ากดู'มัต วอย่างมี รายได้ จากการประกออบอาชี พการเกษตรเฉลี่ย ี่ ย 94,954.1 บาทต่อปี มี รายได้ จากการประกออบอาชี พการเกษตรรวม 150,000 บาทต่อปี คิ ดเป็ น ี่ อยละ 28.4 รองลงมา มี รายได้ จากการประกออบอาชี พการเกษตรน้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี คิ ด เป็ น ี่ อยละ 27.2 มี รายได้ จากการประกออบอาชี พการเกษตร-50,000 บาทต่อปี คิ ดเป็ น ี่ อย ละ 25.9 และรายได้ จากการประกออบอาชี พการเกษตร 100,0050,000 บาทต่อปี คิ ดเป็ น ี่ อยละ 18.5

เมื่อพิจารณาแยกระหว่างกลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" และกลุ่มลูกค้า "มีปัญหา" กลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" มีรายได้จากการประกอบอาชีพ การเกษตรเฉลี่ย 40,000 บาทต่อปี และกลุ่มลูกค้าหนี้ "NPL" มีรายได้จากการประกอบอาชีพ การเกษตรเฉลี่ย 30,000 บาทต่อปี แสดงให้เห็นว่าลูกค้ากลุ่ม "มีปัญหา" มีความแตกต่างกัน ระหว่างรายได้ จากอาชีพ การเกษตร และกลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" มีรายได้ จากอาชีพ การเกษตรเฉลี่ย สูง กว่ากลุ่มลูกค้า "มีปัญหา" จากการที่ มีการถือครองที่ดินโดยเฉลี่ย ที่ สูงกว่า

4) รายได้จากอาชีพนอกการเกษตร

ในภาพรวมลูกค้า กลุ่มตัวอย่างมี รายได้ จากการประกอบอาชีพเกษตรเฉลี่ย 142,879.2 บาทต่อปี มี รายได้ จากการประกอบอาชีพ นอกเกษตร 50,001-100,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 32.1 รองลงมามี รายได้ จากการประกอบอาชีพ เกษตรมากกว่า 150,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 30.3 มี รายได้ จากการประกอบอาชีพ เกษตร 100,001-150,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 20.2 และมี รายได้ จากการประกอบอาชีพ เกษตรน้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 17.4

เมื่อพิจารณาแยกระหว่างกลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" และกลุ่มลูกค้า "มีปัญหา" กลุ่มหนี้ "ปกติ" มีรายได้จากการประกอบอาชีพ นอกการเกษตรเฉลี่ย 4.1 บาทต่อปี และกลุ่มลูกค้าหนี้ "NPL" มีรายได้จากการประกอบอาชีพ นอกการเกษตรเฉลี่ย 0 บาทต่อปี แสดงให้เห็นว่าลูกค้ากลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน ระหว่างรายได้ จากการประกอบอาชีพ นอกการเกษตร เนื่องจากกลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" มีสัดส่วนการประกอบอาชีพนอกการเกษตรสูงกว่ากลุ่มลูกค้าหนี้ "NPL"

5) รายได้รวม

ในภาพรวมดู กั้ ากลุ่มตั วอย่างมี รายได้ เฉลี่ย 27,801.3 มี รายได้ 100,001-200,000 บาทต่อปี คิ ดเป็ นร้ อยละ 39.2 รองลงมามี รายได้ 1-100,000 บาทต่อปี คิ ดเป็ นร้ อยละ 21.6 มี รายได้ น้ อยกว่า 100,000 บาทต่อปี คิ ดเป็ นร้ อยละ 26.0 และมี รายได้ มากกว่า 300,000 บาทต่อปี คิ ดเป็ นร้ อยละ 19.2

เมื่อพิจารณาแยกระหว่างกลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" และกลุ่มลูกค้าหนี้ "NPL" พบว่ากลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" มีรายได้เฉลี่ย 265,928.6 บาทต่อปี กลุ่มลูกค้าหนี้ "NPL" มีรายได้เฉลี่ย 198,500.0 บาทต่อปี แสดงให้เห็นว่าการถือครองที่ผิดลักษณะการประกอบอาชีพ นอกภาคการเกษตรของลูกค้ากลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้รายได้เฉลี่ยของลูกค้ากลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน

6) รายจ่ายในการประกอบอาชีพ

ในภาพรวมลูกค้ากลุ่มตัวอย่างมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพเฉลี่ย 71,846.7 บาทต่อปี ลูกค้าส่วนใหญ่มีรายจ่ายในการประกอบอาชีพ 50,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมามีรายจ่ายในการประกอบอาชีพ 50,001-100,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 17.5 มีรายจ่ายในการประกอบอาชีพ มากกว่า 150,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 8.3 และมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพ 100,001-150,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 7.5

เมื่อพิจารณาแยกระหว่างกลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" และกลุ่มลูกค้าหนี้ "NPL" พบว่ากลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" มีรายจ่ายในการประกอบอาชีพเฉลี่ย 84,114.8 บาทต่อปี กลุ่มลูกค้าหนี้ "NPL" มีรายจ่ายในการประกอบอาชีพเฉลี่ย 54,532.0 บาทต่อปี แสดงให้เห็นว่ารายจ่ายในการประกอบอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสร้างรายได้ของลูกค้า

7) รายจ่ายอุปโภค บริโภค และการชำระหนี้

ในภาพรวมลูกค้ากลุ่มตัวอย่างมีรายจ่ายอุปโภค บริโภคเฉลี่ย 84,755.0 บาทต่อปี และมีรายจ่ายในการชำระหนี้เฉลี่ย 18,588.3 บาทต่อปี มีลูกค้ามีรายจ่ายอุปโภค บริโภค 50,001-100,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 60.8 รองลงมามีรายจ่ายอุปโภค บริโภคน้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 14.2 มีรายจ่ายอุปโภค บริโภค 100,001-150,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.3 และมีรายจ่ายอุปโภค บริโภคมากกว่า 150,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 11.1

เมื่อพิจารณาแยกระหว่างกลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" และกลุ่มลูกค้าหนี้ "NPL" พบว่ากลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" มีรายจ่ายอุปโภค บริโภคเฉลี่ย 147,114.0 บาทต่อปี มีรายจ่ายในการชำระหนี้เฉลี่ย 27,322.9 บาทต่อปี และกลุ่มลูกค้าหนี้ "NPL" มีรายจ่ายอุปโภค บริโภคเฉลี่ย 76,744.0 บาทต่อปี และมีรายจ่ายในการชำระหนี้เฉลี่ย 6,360.0 บาทต่อปี ลูกค้าที่มีรายจ่ายอุปโภค บริโภค โดยกลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" และกลุ่มลูกค้าหนี้ "NPL" มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 30.2 และ 8.3 ของรายจ่ายในการอุปโภค บริโภค ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" มีความตั้งใจในการชำระหนี้ มากกว่ากลุ่มลูกค้าหนี้ "NPL"

8) รายจ่ายรวม

ในภาพรวมลูกค้ากลุ่มตัวอย่างมีรายจ่ายเฉลี่ย 107,140.0 บาทต่อปี มีรายจ่ายไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี และมีรายจ่าย 100,001-200,000 บาทต่อปี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 39.2 มี

รายจ่าย 200,001-300,000 บาทต่อปี และมี รายจ่ายมากกว่า 300,000 บาทต่อปี เท่ากัน คือ คิดเป็น ร้อยละ 10.8

เมื่อพิจารณาแยกระหว่างกลุ่มลูกค้าหนี้ ปกติ และกลุ่ม NPL พบว่ากลุ่มลูกค้าหนี้ ปกติ มี รายจ่ายเฉลี่ย 202,014.2 บาทต่อปี กลุ่มหนี้ NPL มี รายจ่ายเฉลี่ย 137,636.0 บาทต่อปี กลุ่มลูกค้าหนี้ ปกติ และกลุ่ม NPL มี รายจ่ายคิดเป็น ร้อยละ 75.9 และ 69.3 ของรายได้ รวมตามลำดับ โดยลูกค้ากลุ่มหนี้ ปกติ ส่วนสูงว่าหนี้ ึ่งจากมี รายจ่ายในการชำระหนี้ ที่ สูงกว่าลูกค้ากลุ่มหนี้ NPL

9) ทรัพย์สินของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ในภาพรวมทรัพย์สินของครัวเรือนลูกค้ากลุ่มปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มี ทรัพย์สินเฉลี่ย 999,133.3 บาทต่อครัวเรือน มี ทรัพย์สิน มากกว่า 1,000,000 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็น ร้อยละ 35.8 รองลงมา มี ทรัพย์สิน น้อยกว่า 400,000 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็น ร้อยละ 20.8 และมี ทรัพย์สิน 700,001-1,000,000 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็น ร้อยละ 18.3

เมื่อพิจารณาแยกระหว่างกลุ่มลูกค้าหนี้ ปกติ และกลุ่ม NPL พบว่ากลุ่มลูกค้าหนี้ ปกติ มี ทรัพย์สินเฉลี่ย 941,557.1 บาทต่อครัวเรือน กลุ่มหนี้ NPL มี ทรัพย์สินเฉลี่ย 1,060,540.0 บาทต่อครัวเรือน ลูกค้ากลุ่มหนี้ ปกติ มี ทรัพย์สิน มากกว่า 1,000,000 บาทต่อครัวเรือนในสัดส่วนที่ สูง ึ่งจากทรัพย์สินของลูกค้าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ นอากึ่งตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมืองส่งผลให้ ทรัพย์สิน มี มูลค่าที่ สูง แสดงให้เห็นถึงความมั่นคง

ตารางที่ 4.3 ทรัพย์สินหนี้ ปกติ และเงินออมของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้

รายการ	หนี้ ปกติ		หนี้ NPL		รวม	
	จำนวน (n=70)	ร้อยละ	จำนวน (n=50)	ร้อยละ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
จำนวนทรัพย์สิน (บาท)						
≤ 400,000	23	32.9	7	14.0	30	25.1
400,001 – 700,000	11	15.7	14	28.0	25	20.8
700,001 – 1,000,000	12	17.1	10	20.0	22	18.3
> 1,000,000	24	34.3	19	38.0	43	35.8
เฉลี่ย	941,557.1		1,060,540.0		991,133.3	

ตารางที่ 4.3 ทรัพย์สินหนี้สินและเงินออมของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (ต่อ)

รายการ	หนี้ 1		หนี้ NPL		รวม	
	จำนวน (n=70)	ร้อยละ	จำนวน (n=50)	ร้อยละ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
จำนวนหนี้ในระบบ ธ.ก.ส. (บาท)						
≤ 100,000	29	41.4	3	6.0	32	26.7
100,001 – 200,000	26	37.2	12	24.0	38	31.7
200,001 – 300,000	8	11.4	7	14.0	15	12.5
> 300,000	7	10.0	28	56.0	35	29.1
เฉลี่ย	157,963.3		505,822.1		302,907.4	
หนี้สินในระบบ ธ.ก.ส.						
ไม่มีหนี้สิน	29	41.4	39	78.0	68	56.7
มีหนี้สิน	41	58.6	11	22.0	52	43.3
เจ้าหนี้ในระบบนอกจาก ธ.ก.ส.	(n=41)		(n=11)		(n=52)	
สหกรณ์การเกษตร	14	37.8	4	36.4	18	37.5
กองทุนหมู่บ้าน	16	43.2	1	9.1	17	35.4
กลุ่มออมทรัพย์	13	35.1	3	27.3	16	33.3
ธนาคารพาณิชย์	7	18.9	3	27.3	10	20.8
ธนาคารออมสิน	3	8.1	-	-	3	6.3
อื่นๆ	3	8.1	-	-	3	6.3
จำนวนหนี้ในระบบนอกจาก ธ.ก.ส. (บาท)	(n=41)		(n=11)		(n=52)	
≤ 100,000	21	51.2	9	81.8	30	57.7
100,001 – 200,000	8	19.5	-	-	8	15.4
> 200,000	12	29.3	2	18.2	14	26.9
เฉลี่ย	102,938.6		31,120.0		73,014.2	
หนี้สินนอก						
ไม่มีหนี้สิน	62	88.5	44	88.0	106	88.3
มีหนี้สิน	8	11.5	6	12.0	14	11.7
เจ้าหนี้ นอก *	(n=8)		(n=6)		(n=14)	
ญาติ พี่น้อง	4	50.0	3	50.0	7	50.0
เพื่อนบ้าน	4	50.0	3	50.0	7	50.0
นายทุนเงินกู้	-	-	1	16.7	1	7.1

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า

ตารางที่ 4.3 ทรัพย์สินหนี้สินและเงินออมของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (ต่อ)

รายการ	หนี้ ป		หนี้ NPL		รวม	
	จำนวน (n=62)	ร้อยละ	จำนวน (n=29)	ร้อยละ	จำนวน (n=91)	ร้อยละ
จำนวนหนี้ นอกกรอบ (บาท)	(n=8)		(n=6)		(n=14)	
≤ 30,000	1	12.5	3	50.0	4	28.6
30,001 – 60,000	5	62.5	3	50.0	8	57.1
> 60,000	2	25.0	-	-	2	14.3
เฉลี่ย	8,850.0		3,500.0		6,620.8	
จำนวนหนี้ สิน (บาท)						
≤ 100,000	17	24.3	2	4.0	19	15.8
100,001 – 200,000	24	34.3	12	24.0	36	30.0
200,001 – 300,000	12	17.1	7	14.0	19	15.8
> 300,000	17	24.3	29	58.0	46	38.4
เฉลี่ย	269,756.8		540,442.1		382,542.4	
หนี้ ต่ำสุด	39,098.0		31,281.0		31,281.0	
หนี้ สูงสุด	1,844,000.0		2,676,000.0		2,676,000.0	
การออมเงิน						
ไม่มี เงินออม	8	11.4	21	42.0	29	24.1
มี เงินออม	62	88.6	29	58.0	91	75.9
แหล่งเงิน นอก *	(n=62)		(n=29)		(n=91)	
ธ.ก.ส.	60	96.8	26	89.7	86	94.5
กลุ่มออมทรัพย์	12	19.4	3	10.3	15	16.5
สหกรณ์การเกษตร	12	19.4	2	6.9	14	15.4
อื่นๆ	3	4.8	2	6.9	5	5.5
ธนาคารพาณิชย์	2	3.2	1	3.4	3	3.3
จำนวนเงิน โฉ (บาท)						
≤ 10,000	37	59.7	24	82.7	61	67.0
10,001 – 20,000	10	16.1	1	3.5	11	12.1
> 20,000	15	24.2	4	13.8	19	20.9
เฉลี่ย	18,004.3		5,120.0		12,635.8	

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้ มากกว่า

12) หน้๑นอกระบบ

ในภาพรวมดู กัก' กลุ่'มัต' วอย่าง' ส่วนใหญ่ไม่มี' หนึ่' ขบิณคิตเปี' นรื' อยละ 88.3 และมี' หนึ่' สิ นนอกระบบ คิตเปี' นรื' อยละ 11.7 มี' หนึ่' ขบิณคิตเปี' นนอกระบบ 60,000 บาทต่อครั' วเรี' อน ส่วนใหญ่มี' หนึ่' สิ นนอกระบบ 30,001-60,000 บาทต่อครั' วเรี' อน คิตเปี' นรื' อยละ 57.1 รองลงมามี' หนึ่' สิ นนอกระบบนี้' อยกว่า 30,000 บาทต่อครั' วเรี' อน คิตเปี' นรื' อยละ 18.6 และ มี' หนึ่' สิ นนอกระบบ มากกว่า 60,000 บาทต่อครั' วเรี' อน คิตเปี' นรื' อยละ 14.9 ซึ่งการถู' ยี่' มจากญาคิ' พิ' นั้น' องและเพี' อน บี้' นจ้' นวนเท่ากั' นคื' อคิ คิตเปี' นรื' อยละ 50.0 ถู' ยี่' มจากน~~ำ~~นำทุน~~นี้~~นี้ เจียตถุ' 7.คิ' คเ

เมื่อพิจารณาแยกระหว่างกลุ่มลูกค้าหนี้ปกติ และกลุ่มลูกค้าพบว่าการกลุ่มลูกค้าหนี้ปกติ มีหนี้สินนอกระบบคิดเป็นร้อยละ 1.56 และมีหนี้สินนอกระบบเฉลี่ย 8,850 บาทต่อครัวเรือน และกลุ่มลูกค้าหนี้ NPL มีหนี้สินนอกระบบเฉลี่ย 20 และ มีหนี้สินนอกระบบเฉลี่ย 3,500.0 บาทต่อครัวเรือน แสดงให้เห็นว่าลูกค้าผิดต่อความเป็นหนี้สินนอกระบบในสัดส่วนที่น้อย เนื่องจากลูกค้าสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้มาก

13) หนังสือรวม

ในภาพรวมดู กคั กถู'มัต วอย่างมี หนี' ลี นในระบบบณณกรณบับลลลล' ย
382,542.4 บาทต่อคร วเรี อน ลู กคั กถู'มัต วอย่างมี หนี' ลี น 1,281.0 บาทและมี หนี' ลี นสูง สด
2,676,000.0 บาทลู กคั ามี หนี' ลี นมากกว่า 300,000 บาทต่อคร วเรี อยละ 38.4 รองลงมา
มี หนี' ลี น 100,001-200,000 บาทต่อคร วเรี อน ลี คคั ามี หนี' ลี น น้อยกว่า 100,000 บาท
ต่อคร วเรี อนและมี หนี' ลี น 200,001-300,000 บาทต่อคร วเรี อยละ 15.8

เมื่อพิจารณาแยกระหว่างกลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" และกลุ่มลูกค้า "มีปัญหา" พบว่ากลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" มีหนี้ "สินเฉลี่ย" ย 269,756.8 บาทต่อคน และกลุ่มลูกค้าหนี้ "มีปัญหา" มีหนี้ "สินเฉลี่ย" ย 39,098.0 บาทและมีหนี้ "สินสูงสุด" 1,844,000.0 บาท และกลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" มีหนี้ "สินเฉลี่ย" ย 540,442.1 บาทต่อครัวเรือนลูกค้ามีหนี้ "สินต่ำ" สูงสุด 31,281.0 บาทและกลุ่มลูกค้าหนี้ "มีปัญหา" มีหนี้ "สินเฉลี่ย" ย 16,000.0 บาท แสดงให้เห็นว่าลูกค้ากลุ่มตัวอย่างมีหนี้ "สินที่" แตกต่างกันโดยกลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" มีหนี้ "สิน" มากกว่ากลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" เกิน 2 เท่าซึ่งเกิดจากกลุ่มลูกค้าหนี้ "ปกติ" มีหนี้ "สิน" แต่ละปี ที่ "สูง" กว่ากลุ่มลูกค้าหนี้ "NPL"

14) การออมและรูปแบบออมเงินของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ในภาพรวมดู กัก กาล 'มัต วอย่างส่วนใหญ่มี การออกนเป้นี ยลละ 75.9 ไม่มี การ ออมเจี นคิ คเป้นรี ยลละ 24.1 มี เจี นออมเจลี ' ย 12,635.8บาทต่ออู กัก ส่วนใหญ่มี เจี นออม นี ยกว่า 10,000 บาทต่ออู วรี อนคิ คเป้นรี ยลละ 20.9 และมี เจี นออมมากกว่า 20,000 บาท ต่ออู วรี อนคิ คเป้นรี ยลละ 20.9 และมี เจี นออม 20,000บาทต่ออู วรี อนคิ คเป้นรี ยลละ 12.1 มี รูปแบบการออมหรือ แหล่งเจี นออมส่วนใหญ่ฝาก ธ.ก.ส. กัก และ 94.5 รองลงมาฝาก

กลุ่มออมทรัพย์ คี ดเป็ นรึ อยละ 16.5 มี การฝากเงินในธนาคารการเกษตร คี ดเป็ นรึ อยละ 15.4 และอื่ นๆ เช่น การเล่นแชร์ กองทุนหมู่บ้าน คี ดอยละ 5.5 และมี การฝากธนาคารพาณิชย์ คี ดเป็ นรึ อยละ 3.3

เมื่ อพิ จารณาแยกระหว่างกลุ่มลูก กั้ าหนี ้ ปกติ แลหกลุ่มลูก กั้ าหนี ้ ปกติ มี การออมเงิน คี ดเป็ นรึ อยละ 6 มี 18,000 บาทต่อครั วเรี อน และกลุ่มลูก กั้ าหนี ้ NPL มี การออมเงิน คี ดเป็ นรึ อยละ 5,120.0 บาทต่อครั วเรี อน แสดงให้ เห็นว่าลูก กั้ า กลุ่มด้อย่างมี ความแตกต่างในด้านการออมเงิน โดยกลุ่มลูก กั้ าหนี ้ ปกติ มี การออมเงิน สูง กว่ากลุ่มลูก กั้ าหนี ้ NPL ซึ่ งจะมี ผลดีต่อการใช้เงินในกรณี มี รายจ่ายฉุกเฉินในครั วเรี อนและการส่งชำระหนี ้ เมื่ อหนี ้ ถึงกำหนดชำระ

4.2 ลักษณะการใช้บริการสินเชื่อของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ลักษณะการใช้ บริการสินเชื่ อของลูก กั้ าที่ ปรึ บปรุงโครงสร้างหนี้ าสานในส่วนนี้ ้ ได้ แก่ วั ตถุ ประสงค์การกู้ ้ เงิน หลัก ปรกั นการกู้ ้ เงิน และกั รเสื งหนั กวั ตระชี ้ งมี รายละเอียด ดังตารางที่ 4.4

1) วัตถุประสงค์การกู้เงิน

ในภาพรวมลูก กั้ า กลุ่มด้อย่างส่วนใหญ่มี การกู้ ้ ประกอบอาชีพการเกษตร โดยมี การกู้ ้ เงินเพื่ อลงทุน ในการทำ การเกษตร ได้ ้ ในครั วเรี อน คี ดเป็ นรึ อยละ 52.5 และกู้ ้ เงินเพื่ อเป็ นค่าใช้ จ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตร รึ อยละ 45.8 มี การกู้ ้ เงินเพื่ อเป็ นค่าใช้ จ่ายในการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร คี ดเป็ นรึ อยละ 3.3 มี การกู้ ้ เงินเพื่ อลงทุน ในการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร คี ดเป็ นรึ อยละ 4.2 มี กั รทู้ ้ อพั ฒนาคุณภาพชี วิ ต ซึ่ งประกอบด้ วยการกู้ ้ เงินเพื่ อสร้างหรือ ปรึ บปรุ งที่ นรึ อยละ 1.1 มี กั รทู้ ้ อพั ฒนาคุณภาพชี วิ ต คี ดเป็ นรึ อยละ 5.8 และมี การกู้ ้ เงินเพื่ อใช้ จ่ายค่าเช่าบ้านในครั วเรี อน คี ดเป็ นรึ อยละ 0.8

เมื่ อพิ จารณาแยกระหว่างกลุ่มลูก กั้ าหนี ้ ปกติ แลหกลุ่มลูก กั้ าหนี ้ NPL พบว่ากลุ่มลูก กั้ าหนี ้ ปกติ ส่วนใหญ่กู้ ้ เงินเพื่ อประกอบอาชีพการเกษตร รึ อยละ 98.6 มี การกู้ ้ เงินเพื่ อประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร คี ดเป็ นรึ อยละ 8.5 มี กั รทู้ ้ อพั ฒนาคุณภาพชี วิ ต คี ดเป็ นรึ อยละ 27.2 และกลุ่มลูก กั้ าหนี ้ NPL ส่วนใหญ่กู้ ้ เงินเพื่ อประกอบอาชีพการเกษตร รึ อยละ 98.0 มี การกู้ ้ เงินเพื่ อประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร คี ดเป็ นรึ อยละ 20.0 แสดงให้ เห็นว่าลูก กั้ า กลุ่มด้อย่างมี การกู้ ้ เงินเพื่ อประกอบอาชีพการเกษตรเป็ นส่วนใหญ่ โดยมี การกู้ ้ เงินลงทุน ในทวั ชวั ตที่ ้ ดิ นการเกษตร ซึ่ อเครื่ องจักรและอุปกรณ์ที่ ้ ให้ ผลตอบแทนมากกว่า 1 ปี ได้ ้ งเป็ นตัว ั ยการผลิ ตต่างๆ เช่น

ตารางที่ 4.4 วัตถุประสงค์หลัก ประกัน และการส่งชำระหนี้ "เงินกู้" (ต่อ)

รายการ	หนี้ "ป"		หนี้ NPL		รวม	
	จำนวน (n=70)	ร้อยละ	จำนวน (n=50)	ร้อยละ	จำนวน (n=120)	ร้อยละ
หลักประกันในการกู้เงิน*						
จำนองอสังหาริมทรัพย์	40	57.1	46	92.0	86	71.7
รับรองบริษัท โดยผู้ถือหุ้นร่วมกัน	30	42.9	10	20.0	40	33.3
บุคคลอื่นประกัน 2 คน	17	24.3	7	14.0	24	20.0
เจ้าของที่หลักประกันจำนอง*	(n=40)		(n=46)		(n=86)	
ตนเองหรือคู่สมรส	39	97.5	38	82.6	77	89.5
บิดาหรือมารดาของตนเองหรือคู่สมรส	3	7.5	15	32.6	18	20.9
บุคคลอื่น ๆ	4	10.0	5	10.9	9	10.5
การส่งชำระหนี้ เป็นหนี้	(n=44)		(n=13)		(n=57)	
ช.ก.ส.	25	56.9	6	46.1	31	54.4
สหกรณ์การเกษตร	7	15.9	2	15.4	9	15.8
ธนาคารพาณิชย์	4	9.1	2	15.4	6	10.6
กลุ่มออมทรัพย์	2	4.5	1	7.7	3	5.2
ญาติ พี่น้อง	2	4.5	1	7.7	3	5.2
นายทุนเงินกู้	1	2.3	1	7.7	2	3.5
เพื่อนบ้าน	2	4.5	-	-	2	3.5
ธนาคารออมสิน	1	2.3	-	-	1	1.8
สาเหตุการส่งชำระหนี้ "ไม่"						
กำหนด*						
มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น	55	78.6	34	68.0	89	74.2
มีรายจ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน	23	32.9	20	40.0	43	35.8
ราคาผลผลิตตกต่ำ	7	10.0	20	40.0	27	22.5
ขายผลผลิตไม่ได้ หรือ ขายได้น้อย	7	10.0	15	30.0	22	18.3
ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์	9	12.9	3	6.0	12	10.0
ผลผลิตเสียหายจากภัยธรรมชาติ	7	10.0	5	10.0	12	10.0
อื่น ๆ	5	7.1	7	14.0	12	10.0

หมายเหตุ * หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า

ทดสอบ ซึ่งได้ แบ่งปัจจัย ที่ ใช้ ในการวิเคราะห์ อย่างน้อย 3 แก่น ปัจจัย ทางสังคม ปัจจัย ทางเศรษฐกิจ และปัจจัย ลักษณะการใช้ หลัก ประกั นในการกู้ เงิน **ชนิด ทรัพย์สิน** 4.5

1) ปัจจัยทางด้านสังคม

ปัจจัย ทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ข้าราชการ กษัตริย์ จำนวนสมาชิก ในครัว ครัวเรือน จำนวนสมาชิก ในครัว ครัวเรือน ที่ ไม่เป็นสมาชิก ในครัว ครัวเรือน ที่ ไม่เป็นสมาชิก และ การเป็นสมาชิก กลุ่มการเงิน ในชุมชน โดยทุกกลุ่ม กลุ่ม กู้ หนี้ " ปกติ และกลุ่ม กู้ หนี้ " NPL มี ลักษณะคล้ายคลึงกัน จึงไม่มี ผลต่อความสามารถชำระหนี้ " ของกลุ่ม กู้ หนี้ " ปรับปรุง โครงสร้างหนี้ " ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่

2) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัย ทางเศรษฐกิจ ที่ มี ผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ " ปรับปรุง โครงสร้างหนี้ " ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ ที่ ระดับ บัญชี ย่อย 15 สาขา ได้ แก่ หนี้ " สินรวมและหนี้ " สินในระบบ ธ.ก.ส. โดยกลุ่ม กู้ หนี้ " NPL มี หนี้ " สินในระบบและหนี้ " เงินต่อครัว ครัวเรือนมากกว่า 2 เท่าของกลุ่ม กู้ หนี้ " ปกติ กลุ่ม กู้ หนี้ " NPL มี ภาระในการส่งชำระหนี้ " มากกว่ากลุ่ม กู้ หนี้ " ปกติ ซึ่ง สอดคล้องกับงานของแสง (2544) รังสรรค์ (2549) และประจักษ์ สุวรรณรัตน์ (2552) ที่ ศึกษาพบว่า ส่วน และจำนวนหนี้ " คงเหลือ ของกลุ่ม กู้ หนี้ " มี ผลต่อการชำระหนี้ " ในระยะเวลาที่ มีความสามารถในการชำระหนี้ " ของกลุ่ม กู้ หนี้ " ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ " ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ ที่ ระดับ บัญชี ย่อย 15 สาขา ได้ แก่ หนี้ " สินรวมและหนี้ " เงินต่อครัว ครัวเรือนมากกว่า 2 เท่าของกลุ่ม กู้ หนี้ " ปกติ กลุ่ม กู้ หนี้ " NPL ส่งผลให้ กลุ่ม กู้ หนี้ " ปกติ มี เงินสำรองไว้ ใช้ ในกรณี มี รายจ่ายฉุกเฉิน และการส่ง

ปัจจัย การถือครองที่ดิน รายได้ รายจ่าย ทรัพย์สิน ในครัวเรือน นอก จาก ธ.ก.ส. โดยทุก ปัจจัย กลุ่ม กู้ หนี้ " ปกติ และกลุ่ม กู้ หนี้ " NPL มี ลักษณะคล้ายคลึงกัน จึงไม่มี ผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ " ของกลุ่ม กู้ หนี้ " ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ " ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่

3) ปัจจัยทางลักษณะการใช้บริการสินเชื่อ

ปัจจัย ทางด้านลักษณะการใช้ บริการสินเชื่อ ที่ มี ผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ " ของกลุ่ม กู้ หนี้ " ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ " ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ ที่ ระดับ บัญชี ย่อย 15 สาขา ได้ แก่ หนี้ " สินรวมและหนี้ " เงินต่อครัว ครัวเรือนมากกว่า 2 เท่าของกลุ่ม กู้ หนี้ " ปกติ กลุ่ม กู้ หนี้ " NPL ส่งผลให้ กลุ่ม กู้ หนี้ " ปกติ มี เงินสำรองไว้ ใช้ ในกรณี มี รายจ่ายฉุกเฉิน และการส่ง

3.1) หลัก ประกั นรับรอง บคิ ดอย่างถูก กหนี้ " ร่วมมือ กับกลุ่ม กู้ หนี้ " ปกติ มี การใช้หลัก ประกั นรับรอง บคิ ดอย่างถูก กหนี้ " ร่วมใน ส่วน ที่ กู้ หนี้ " NPL ซึ่ง หลัก ประกั นรับรอง บคิ ดอย่างถูก กหนี้ " ร่วมสมาชิก ในกลุ่ม กู้ หนี้ " บคิ ดอย่างถูก กหนี้ " จึงมี การช่วยเหลือ และเร่งรัด การส่งชำระหนี้ " ภายในกลุ่ม กู้ หนี้ " ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ " มี ผลให้ กลุ่ม กู้ หนี้ " NPL

ชำระหนี้” ได้ ตามกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปัทมา (2548)** ที่ศึกษาพบว่า บทบาทของกลุ่มบริวาร บัณฑิตวิทยาลัย ได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ **นางพนิดา หักกระโทก** ได้แก่ความดีของการประชุม บริวาร บัณฑิตวิทยาลัย อภิบาลของสมาชิก ภายในกลุ่ม **คณะกรรมการวัดหนี้** การแจ้งเตือน และการช่วยเหลือ อภิบาล เพื่อให้ สมาชิก ชำระหนี้ ต่อธนาคารได้ ตามกำหนด

3.2) หลักประกัน จำนองอสังหาริมทรัพย์ โดยกลุ่ม **NPL** มีการใช้หลักประกัน จำนองอสังหาริมทรัพย์ในสัดส่วนสูงที่สุดที่ **กลุ่ม** ปกติ ซึ่งการ จำนองอสังหาริมทรัพย์เป็นหลักประกันธนาคารจะดำเนินการยึดทรัพย์เมื่อเกิดหนี้ ขาดชำระหนี้ จำนอง และให้กู้ได้ ไม่เกินร้อยละ 50 ของราคาประเมินมูลค่า กู้หนี้ **NPL** มีความสามารถในการก่อหนี้ ในวงเงินกู้ ที่ สูงกว่ากลุ่มปกติ และกลุ่ม กู้หนี้ **NPL** ใช้หลักประกัน อสังหาริมทรัพย์ ที่ ไม่ใช่ ของตนเองหรือ อสังหาริมทรัพย์ กู้บางส่วน จึงไม่ส่งชำระหนี้ เนื่องจากการให้ เงินของหลักทรัพย์ที่ **ประกัน** นั้น **เป็น**

ปัจจัยหลักประกัน อนุ คคล 12 คน ไม่มี ผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ของกลุ่ม **ปรับปรุ** โครงสร้างหนี้ **ร.ก.ส. สาขาหาดใหญ่**

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัย ที่มี ผลต่อความสามารถในการชำระหนี้

รายการ	ค่าสถิติ χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
ปัจจัยทางสังคม		
เพศ	0.662	NS
อายุ	0.025	NS
สถานภาพการสมรส	0.417	NS
ระดับการศึกษา	0.568	NS
จำนวนสมาชิก ในครัวเรือน	3.048	NS
จำนวนสมาชิก ในครัวเรือนที่มี รายได้	2.807	NS
จำนวนสมาชิก ในครัวเรือนที่ไม่มี รายได้	0.385	NS
การเป็นสมาชิก กลุ่มการเงินในชุมชน	2.768	NS

หมายเหตุ NS ไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ = 0.05

* ระดับการมี นัยสำคัญทางสถิติ 0.05

** ระดับการมี นัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ (ต่อ)

รายการ	ค่าสถิติ χ^2	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ		
การถือครองที่ดิน	3.048	NS
รายได้รวม	4.747	NS
รายจ่ายรวม	2.955	NS
ทรัพย์สิน	6.504	NS
หนี้สินรวม	17.439	**
หนี้สินในระบบ ธ.ก.ส.	36.634	**
หนี้สินในระบบนอก ธ.ก.ส.	3.327	NS
เงินออม	4.763	*
ปัจจัยลักษณะการใช้หลักประกันในการกู้เงิน		
จำนวนอสังหาริมทรัพย์	17.452	**
รับรองทรัพย์สินอย่างถูกต้องร่วมกัน	6.857	**
บุคคลที่ประกัน 2 คน	1.929	NS

หมายเหตุ NS ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

* ระดับการมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

** ระดับการมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

4.4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ในการศึกษาปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ จากลูกหนี้กลุ่มตัวอย่างมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.6

1) ปัญหาและอุปสรรค

ในภาพรวมปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ได้แก่ ลูกหนี้ชำระหนี้ไม่ได้ ตามกำหนดคือเป็นระยะเวลา 30 วัน ไม่ได้ติดตามตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ของการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.0 ลูกหนี้ไม่ได้รับหนังสือแจ้งหนี้ ก่อนถึงกำหนดชำระหนี้ 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 ลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามแก้ไขปัญหาก็กลับมามีหนี้ NPL คิดเป็นร้อยละ 7.5

2) ข้อเสนอแนะ

ในภาพรวมพบว่าลูก กอล์ฟ กลุ่มตัวอย่างที่ ปรึ บปรุ่ างให้ รังสี ช้ ข้อเสนอแนะให้
 ธนาคารคํ านึ นการ ได้ แก่การพิ จารณาปรึ บลดอ้ ครงคอกเป็ "อติคณู"ให้ การส่งช้ ระหนึ "
 ของลูก กอล์ฟ ปรึ บปรุ่ งโครงสร้ างหนึ " คิ ดเป็ นอื่ งคณูให้ 3.ธนาคารสนั บสนุนลิ นเชื อเพื้ ม
 เพื้ อใช้ ในการประกอบอาชี พคิ ดเป็ นร้ อยละ 21.7 และที่ารบปุ อาชี พของลูก กอล์ฟ เพื้ อเพื้ ม
 รายได้ หรื อดรายจ่ายในครั วเรื อนคิ ดเป็ นร้ อยละ 15.8

ตารางที่ 4.6 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการคํ านึ นการปรึ บปรุ่ งให้ รังสี

รายการ	จํ านวน (n=120)	ร้ อยละ
ปัญหาอุปสรรค *		
ลูก กอล์ฟ ระหนึ " ไม่ได้ ตามกํ าหนด	82	68.3
ธนาคารไม่ได้ คิ ดตาม ครวจเยื้ ยม	48	40.0
ลูก กอล์ฟ ไม่ได้ รั บหน้ งสื อแจ้ง หนึ "	16	13.3
ธนาคารไม่ได้ คิ ดตามแก้ ไขปัญหาเมื้ อเปื้ นหนึ "	NPL9	7.5
ข้อเสนอแนะ *		
ธนาคารปรึ บลดอ้ ครงคอกเป็ " ยเจื นกู "	94	78.3
ธนาคารสนั บสนุนลิ นเชื อเพื้ ม	26	21.7
ธนาคารอบรมพื้ นฟู อาชี พ	19	15.8

หมายเหตุ * หมายถึง ังผู้ ตอบแบบสอบถามสามารถเลื อกตอบได้ มากกว่า

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นส่วนของการสรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ ข้อจำกัดในการวิจัยและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของลูกค้ำปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 2) ลักษณะการใช้บริการสินเชื่อของลูกค้ำปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และ 4) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยเก็บข้อมูลจากลูกค้ำปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จำนวน 120 ราย จำแนกเป็นกลุ่มลูกค้ำหนี้ปกติ 70 ราย และกลุ่มลูกค้ำหนี้ NPL 50 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และทดสอบไคสแควร์ (χ^2) ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของลูกค้ำปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ลูกค้ำส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 53.1 ปี มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน การศึกษาจบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.7 คน จัดอยู่ในระดับครอบครัวขนาดเล็กถึงปานกลาง มีสมาชิกในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ย 2.5 คน และมีสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้เฉลี่ย 1.2 คน ส่วนใหญ่อยู่ในวัยเด็กหรือกำลังศึกษาเฉลี่ยครัวเรือนละ 1.1 คน การเป็นสมาชิกกลุ่มการเงินในชุมชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หรือกองทุนหมู่บ้าน ลูกค้ำทั้งหมดไม่เป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูเกษตรกร

การประกอบอาชีพ ลูกค้ำส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรและมีลูกค้ำบางส่วนได้เลิกประกอบอาชีพการเกษตร เนื่องจากมีอายุมากและทนายทไม่ได้อประกอบอาชีพการเกษตร การประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง มีการถือครองที่ดินเฉลี่ย 8.2 ไร่ต่อครัวเรือน จัดอยู่ในระดับที่ต่ำเนื่องจากลูกค้ำอาศัยอยู่ในเขตเมืองมีพื้นที่ทำการเกษตรกรน้อย มีรายได้รวมในครัวเรือนเฉลี่ย 237,833.3 บาทต่อปี มีรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรเฉลี่ย 94,954.1 บาทต่อปี และมีรายได้จากการประกอบอาชีพนอกการเกษตรเฉลี่ย 142,879.2 บาทต่อปี มีรายจ่ายรวมในครัวเรือนเฉลี่ย 175,190.0 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 73.6 ของรายได้รวมโดยมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพเฉลี่ย 71,846.7 บาทต่อปี มีรายจ่ายอุปโภค บริโภคในครัวเรือนเฉลี่ย 84,755.0 บาทต่อปี และมีรายจ่ายชำระหนี้สินเฉลี่ย 18,588.3 บาทต่อปี

ลูกค้ำมีทรัพย์สินเฉลี่ย 991,133.3 บาทต่อครัวเรือน มีหนี้สินรวมเฉลี่ย 382,542.4 บาทต่อครัวเรือน ลูกค้ำมีจำนวนหนี้สินแตกต่างกันค่อนข้างมาก มีลูกค้ำที่มีหนี้สินในครัวเรือนต่ำสุด 31,281.0 บาท และมีหนี้สินในครัวเรือนสูงสุด 2,676,000.0 บาท มีหนี้สินในระบบ ธ.ก.ส. เฉลี่ย 302,907.4 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 79.1 ของหนี้สินรวม โดยหนี้สินในระบบนอกจาก ธ.ก.ส. เฉลี่ย 73,014.2 บาทต่อครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นหนี้สหกรณ์การเกษตรและกองทุนหมู่บ้าน มีหนี้สินนอกระบบเฉลี่ย 6,620.8 บาทต่อครัวเรือน การออมเงินโดยการฝากที่ ธ.ก.ส. เป็นส่วนใหญ่ และมีเงินออมเฉลี่ย 12,635.8 บาทต่อครัวเรือน

2) ลักษณะการใช้บริการสินเชื่อ ธ.ก.ส. ของลูกค้ำปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ลูกค้ำส่วนใหญ่กู้เงินเพื่อประกอบอาชีพการเกษตร และใช้หลักประกันจำนองอสังหาริมทรัพย์ โดยใช้หลักทรัพย์ที่ดินของตนเองจำนองเป็นหลักประกันในการขอกู้เงิน การส่งชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้ำในกรณีมีแหล่งเงินกู้มากกว่าหนึ่งแหล่ง เมื่อมีรายได้สุทธิเพียงพอในการชำระหนี้ ลูกค้ำส่วนใหญ่จะส่งชำระหนี้ ธ.ก.ส. เป็นอันดับแรก ส่วนสาเหตุการส่งชำระหนี้ไม่ได้ตามกำหนดของลูกค้ำ ส่วนใหญ่มีสาเหตุจากมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น มีรายจ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน และราคาผลผลิตตกต่ำ ตามลำดับ

3) ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้พบว่าปัจจัยทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่มการเงินในชุมชน ทุกปัจจัยไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = 0.01$ ได้แก่ หนี้สินรวม และหนี้สินในระบบ ธ.ก.ส. ในขณะที่เงินออม มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = 0.05$ ส่วนปัจจัยการถือครองที่ดิน รายได้ รายจ่าย หนี้สินในระบบนอกจาก ธ.ก.ส. และทรัพย์สิน ไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ปัจจัยด้านการใช้หลักประกันในการกู้เงินที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = 0.01$ ได้แก่ หลักประกันรับรองรับผิดชอบลูกหนี้ร่วม และหลักประกันจำนองอสังหาริมทรัพย์ ในขณะที่ปัจจัยหลักประกันบุคคลค้ำ 2 คน ไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้

4) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ได้แก่ การที่ลูกค้าได้รับการช่วยเหลือโดยการปรับปรุงโครงสร้างหนี้แล้ว ลูกค้าไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามที่กำหนดในสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และธนาคารดำเนินการติดตาม ตรวจสอบเพื่อรับทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไขร่วมกับลูกค้าได้น้อย ข้อเสนอแนะของลูกค้าให้ธนาคารพิจารณาปรับลดอัตราดอกเบี้ย เพื่อลดภาระในการส่งชำระหนี้ การสนับสนุนสินเชื่อ และการอบรมฟื้นฟูอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ของลูกค้า

5.2 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อ ธ.ก.ส. และลูกค้า เพื่อป้องกันและแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้ NPL ของลูกค้า ดังนี้

1) ด้านธนาคาร

1.1) จากการศึกษาพบว่าลูกค้าที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้มีอายุเฉลี่ยค่อนข้างสูง และมีภาระหนี้สินจำนวนมาก มีครัวเรือนลูกค้ามีการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น ธนาคารควรดำเนินการปรับเปลี่ยนให้ทายาทหรือบุคคลในครัวเรือนของลูกค้าที่อยู่ในวัยแรงงานเข้าเป็นลูกค้าของธนาคาร และให้การอบรม แลกเปลี่ยน องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรและสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรตามภารกิจใหม่ของธนาคาร

1.2) จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้แก่ หนี้สินรวม หนี้สินในระบบ ธ.ก.ส. เงินออม หลักประกันรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม และหลักประกันจำนองอสังหาริมทรัพย์ ธนาคารควรให้ความสำคัญการวิเคราะห์สินเชื่อ และพิจารณาสนับสนุนสินเชื่อที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงคุณภาพสินเชื่อมากกว่าปริมาณเพื่อป้องกันการก่อหนี้สินที่เกินกำลังของลูกค้าและป้องกันความเสี่ยงด้านเครดิต ธนาคารควรเน้นการใช้หลักประกันรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มค้ำประกันมีส่วนร่วมในการแจ้งเตือน การเร่งรัดหนี้ และช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม และธนาคารควรสนับสนุนให้ลูกค้าออมเงินในรูปแบบต่างๆ ที่มีสวัสดิการ เช่น กองทุนทวีสุข สัจจะออมทรัพย์ เพื่อให้ลูกค้าได้รับสวัสดิการเป็นการลดรายจ่ายในครัวเรือน และสร้างความมั่นคงทางการเงินของครัวเรือนลูกค้า

1.3) ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ได้แก่ลูกค้าไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด จากการศึกษา รายได้รวมเฉลี่ยต่อรายจ่ายในการประกอบอาชีพ

เฉลี่ยและรายจ่ายในการอุปโภค บริโภคของครัวเรือนเฉลี่ยพบว่า ลูกค้าย่อยลูกค้าย่อย NPL มีสัดส่วนสูงกว่ากลุ่มลูกค้าย่อยปกติ ดังนั้นธนาคารควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ลูกค้าย่อยตนเอง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำการเกษตรผสมผสานเพื่อเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายในครัวเรือน

1.4) การปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นการแก้ไขหนี้ที่เป็นปัญหา (NPL) พนักงานธนาคารควรให้ความสำคัญในการวางแผนติดตามตรวจสอบ กำกับ แนะนำ เพื่อเป็นการป้องกัน และร่วมกับลูกค้าย่อยแก้ไขปัญหาอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

2) ด้านลูกค้าย่อย

2.1) ลูกค้าย่อยควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริโภค และการก่อหนี้สิน โดยการลดรายจ่ายในครัวเรือนที่ไม่จำเป็น และใช้ชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อเป็นข้อมูลสถานะทางการเงินของครัวเรือน

2.2) แหล่งที่มาของรายได้ลูกค้าย่อยมีแนวโน้มเกิดขึ้นเป็นรายเดือนจากการประกอบอาชีพนอกการเกษตรและการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตภาคการเกษตร ซึ่งไม่สอดคล้องกับการกำหนดการชำระหนี้เป็นรายปีของธนาคาร ลูกค้าย่อยควรมีการผ่อนชำระหนี้เป็นรายเดือนหรือตามแหล่งที่มาของรายได้เพื่อลดภาระหนี้สิน และ ลูกค้าย่อยควรมีการออมเงิน เพื่อเป็นเงินทุนสำรองไว้ใช้กรณีมีความจำเป็นฉุกเฉินเกิดขึ้นในครัวเรือน

5.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าย่อยปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลในภาพรวมของสาขาหาดใหญ่ จึงไม่สามารถเปรียบเทียบกับสาขาอื่นที่มีปัจจัยต่างๆ มีความแตกต่างกันได้ แต่ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านหนี้สิน เงินออม และการใช้หลักประกันในการขอกู้เงินของลูกค้าย่อย มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์สินเชื่อ การพิจารณาสินเชื่อ และการบริหารคุณภาพหนี้ได้

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้าย่อยอื่นๆ และศึกษาปัจจัยต่างๆ เพิ่มเติม เพราะผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยบางประการเท่านั้น ซึ่งอาจจะไม่ครอบคลุมปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ได้ครบถ้วน

บรรณานุกรม

- เกษม เอกทวีวัฒนเดช. 2546. ปัญหาและสาเหตุการเกิดหนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปัญหาพิเศษ.รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2552. การใช้ SPSS For Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 15 กรุงเทพฯ.ธรรมสาร จำกัด
- ทำนอง ดาศรี. 2544. ปรับปรุงโครงสร้างหนี้บทเรียนและประสบการณ์จากวิกฤติเศรษฐกิจไทย กรุงเทพฯ: บริษัท แพลน โมทีป จำกัด.
- เทียนชัย เปรมปราดิน. 2548. ปัญหาและแนวทางแก้ไขการค้างชำระต้นเงินและดอกเบี้ยเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ช.ก.ส.) กรณีศึกษาสาขาอำเภอชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2543. รายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน ปีบัญชี 2543. (1 เมษายน 2542 – 31 มีนาคม 2543)
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2547. วิธีปฏิบัติสินเชื่อด้านเกษตรกร. แก้ไขเพิ่มเติม ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2547
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2550 ก. พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร พ.ศ. 2509. แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 7
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2550 ข. วิธีปฏิบัติงานปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามเกณฑ์ คุณภาพ. ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2550
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2552 ก. ระบบสารสนเทศเพื่อธุรกิจหลักสาขา. [ออนไลน์]URL: <http://diamond.it.baac.or.th/cdis/esm0000/default.asp> (สืบค้นวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2553)
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2552 ข. รายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน ปีบัญชี 2551. (1 เมษายน 2551 – 31 มีนาคม 2552)
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2542.หลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงิน. [ออนไลน์]URL:<http://www.bot.or.th/Thai/AboutBOT/related/CDRAC/DocLib1/25422112.pdf> (สืบค้นวันที่ 18 ธันวาคม 2552)

- ธีรกานต์ วรรณวาส . 2551. ศักยภาพการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ช.ก.ส. สาขาจันดี จังหวัด นครศรีธรรมราช. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ประจักษ์ สุวรรณรัตน์. 2552. ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของกลุ่มลูกค้าสินเชื่อ ธนาคารทหารไทย สาขาระโนด. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ ธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- มานพ ชูแสง. 2544. การวิเคราะห์ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้เงินกู้ที่มีผลต่อการชำระคืน ช.ก.ส. ของชาวสวนกาแฟในจังหวัดชุมพร. ภาคนิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาธุรกิจ เกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- มนตรี คัมภีรานนท์. 2545. หลักสูตรสังเคราะห์ชีวิตก้าวแรกของการฟื้นฟูคุณภาพชีวิตเกษตรกร. เพื่อการพัฒนาชนบทปี 2546, กรกฎาคม – กันยายน 2546 : 103-114.
- รัชวรรณ แสงรัตน์. 2549. พฤติกรรมการใช้จ่ายของสมาชิกธนาคารประชาชน. กรณีศึกษา ธนาคารออมสินสาขาสตูล สารนิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาธุรกิจเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศรินารถ ชาธรรมมา. 2551. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดหลักทรัพย์ค้ำประกันในการให้ สินเชื่อของ ช.ก.ส. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร และทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สาโรช อังสุมาลิน ทองโรจน์ อ่อนจันทร์ วินัย อาจงหาญ สมพร อิศวิลานนท์ นุฎล กรเย็นยงค์ บรรลุ พุฒิกร ปรีชา สิทธิกรณไกร ชุมศรี พุ่มเล็ก ประชุมพร ศรียาภัยและชาติ เมลล์. 2546. ความต้องการสินเชื่อของครัวเรือนชนบท. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สนับสนุน โดยสำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. 2549. เศรษฐศาสตร์น่ารู้. [ออนไลน์]URL: http://www.fpo.go.th/S-I/ECO_New.php?Language=Thai (สืบค้นวันที่ 6 มีนาคม 2553)
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2551. ภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตรปี เพาะปลูก2549/50. [ออนไลน์]URL: <http://www.oae.go.th/main.php?filename=index> (สืบค้นวันที่ 6 มีนาคม 2553)
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2551. ภาวะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือน. [ออนไลน์]URL: http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/3project-th.htm (สืบค้น วันที่ 6 มีนาคม 2553)

สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล. 2550. เอกสารประกอบการเรียนวิชาวิธีวิจัยทางธุรกิจเกษตร.หลักสูตร
ปริญญาโทสาขาธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อุทัย พิมพ์ไกร. 2546. บทบาทและศักยภาพการชำระหนี้ของกลุ่มลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดอย่าง
ลูกหนี้ร่วม ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่แตง จังหวัด
เชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาคผนวก

ประเภทลูกค้า ☐ 1 ☐ 2

QNN.....

วันที่สัมภาษณ์...../...../.....

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้
 ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นเครื่องมือประกอบการรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส สาขาหาดใหญ่ เป็นการวิจัยเพื่อจัดทำสารนิพนธ์ (Minor Thesis) สำหรับหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

เพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัยและเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษา ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามบนพื้นฐานของความเป็นจริงและโดยอิสระ ข้อมูลเกี่ยวกับท่านที่ได้รับจากการสำรวจครั้งนี้จะถูกเก็บไว้เป็นความลับอย่างดีที่สุดและไม่ถูกนำไปเผยแพร่หรือใช้เพื่อการใดๆ ทั้งสิ้น นอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเป็นไปในลักษณะในภาพรวมเท่านั้น ไม่มีการวิเคราะห์หรือรายงานเป็นรายบุคคลแต่อย่างใดและขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

แบบสอบถามประกอบด้วย ☐ ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทางสังคมของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางเศรษฐกิจของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ส่วนที่ 3 ข้อมูลลักษณะการใช้บริการสินเชื่อของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้าง

หนี้

โปรดใส่เครื่องหมาย ใน ✓ ที่ตรงกับท่านมากที่สุดและหรือเติมข้อความช่องว่าง .....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางสังคมของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้

1. เพศ [GI01]
  - ( ) 1. ชาย
  - ( ) 2. หญิง
2. อายุ.....ปี [GI02]
3. สถานภาพการสมรส [GI03]
  - ( ) 1. โสด
  - ( ) 2. สมรส
  - ( ) 3. หม้าย
  - ( ) 4. หย่า / แยกกันอยู่
4. ระดับการศึกษา [GI04]
  - ( ) 1. ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า
  - ( ) 2. มัธยมศึกษา หรือ ปวช.
  - ( ) 3. ปวส. หรือ อนุปริญญา
  - ( ) 4. ปริญญาตรี หรือสูงกว่า
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน [GI05]
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้จากการทำงาน.....คน [GI06]
  - ( ) 1. ทำงานในภาคการเกษตร..... คน [GI07]
  - ( ) 2. ทำงานนอกภาคการเกษตร..... คน [GI08]
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้จากการทำงาน.....คน [GI09]
  - ( ) 1. วัยเด็ก / กำลังศึกษา..... คน [GI10]
  - ( ) 2. คนป่วย..... คน [GI11]
  - ( ) 3. ผู้ว่างงานหรืออยู่ระหว่างหางาน..... คน [GI12]
  - ( ) 4. ทุพพลภาพหรือผู้ที่มีอายุเกิน 70 ปี..... คน [GI13]
8. ท่านและสมาชิกในครัวเรือนเป็นสมาชิกของกลุ่มการเงินต่าง ๆ หรือไม่ [GI14]
  - ( ) 1. ไม่เป็นสมาชิก
  - ( ) 2. เป็นสมาชิก
9. กรณีท่านเป็นสมาชิก ท่านเป็นสมาชิกของกลุ่มใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า1ข้อ)
  - ( ) 1. กลุ่มออมทรัพย์ [GI15]
  - ( ) 2. กองทุนหมู่บ้าน [GI16]
  - ( ) 3. กลุ่มสหกรณ์การเกษตร [GI17]
  - ( ) 4. อื่นๆ [GI18]
10. ท่านเป็นสมาชิกของกองทุนฟื้นฟูเกษตรกรหรือไม่ [GI19]
  - ( ) 1. ไม่เป็นสมาชิก
  - ( ) 2. เป็นสมาชิก

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้

1. การประกอบอาชีพการเกษตรของครัวเรือน [EI01]
  - ( ) 1. ประกอบอาชีพการเกษตร
  - ( ) 2. ไม่ประกอบอาชีพการเกษตร
2. การประกอบอาชีพนอกการเกษตรของสมาชิกในครัวเรือน(ตอบได้มากกว่า1ข้อ)
  - ( ) 1. ข้าราชการ / พนักงาน / ลูกจ้าง [EI02]
  - ( ) 2. ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย [EI03]
  - ( ) 3. รับจ้าง [EI04]
  - ( ) 4. อื่นๆ [EI05]
3. การถือครองที่ดินของตนเองรวม.....ไร่ [EI06] มูลค่า.....บาท [EI07]
4. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร.....บาท/ปี [EI08]
5. รายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตร.....บาท/ปี [EI09]
6. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร.....บาท/ปี [EI10]
7. รายจ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตร.....บาท/ปี [EI11]
8. รายจ่ายในครัวเรือน
  - ( ) 1. ค่าอาหาร..... บาท/ปี [EI12]
  - ( ) 2. ค่าเสื้อผ้า, เครื่องนุ่มห่ม..... บาท/ปี [EI13]
  - ( ) 3. ค่ารักษาพยาบาล.....บาท/ปี [EI14]
  - ( ) 4. ค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษา.....บาท/ปี [EI15]
  - ( ) 5. ค่าของใช้ในครัวเรือน..... บาท/ปี [EI16]
  - ( ) 6. อื่นๆ (ระบุ.....).....บาท/ปี [EI17]
  - ( ) 7. การชำระหนี้เงินกู้..... บาท/ปี [EI18]
9. รายการทรัพย์สิน
  - ( ) 1. บ้านอาศัย, โรงเรือน มูลค่า.....บาท [EI19]
  - ( ) 2. เครื่องจักรกลการ, ยานพาหนะ มูลค่า.....บาท [EI20]
  - ( ) 3. ทรัพย์สินอื่นๆ มูลค่า.....บาท [EI21]
10. รายการหนี้สิน
  - 10.1 หนี้สินในระบบ ธ.ก.ส. จำนวน..... บาท [EI22]
  - 10.2 ท่านมีหนี้ในระบบนอกจาก ธ.ก.ส. หรือไม่ [EI23]
    - ( ) 1. ไม่มีหนี้
    - ( ) 2. มีหนี้

10.3 แหล่งเงินทุนนี้สินในระบบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) 1. ธนาคารออมสิน [EI24] จำนวน.....บาท [EI25]
- ( ) 2. ธนาคารพาณิชย์ [EI26] จำนวน.....บาท [EI27]
- ( ) 3. สหกรณ์การเกษตร [EI28] จำนวน.....บาท [EI29]
- ( ) 4. กลุ่มออมทรัพย์ [EI30] จำนวน.....บาท [EI31]
- ( ) 5. กองทุนหมู่บ้าน [EI32] จำนวน.....บาท [EI33]
- ( ) 6. อื่นๆ (ระบุ.....) [EI34] จำนวน.....บาท [EI35]

10.4 ท่านมีหนี้สินนอกระบบนอก หรือไม่ [EI36]

- ( ) 1. ไม่มีหนี้
- ( ) 2. มีหนี้

10.5 แหล่งเงินทุนนี้สินนอกระบบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) 1. นายทุนเงินกู้ [EI37] จำนวน.....บาท [EI38]
- ( ) 2. ญาติพี่น้อง [EI39] จำนวน.....บาท [EI40]
- ( ) 3. เพื่อนบ้าน [EI41] จำนวน.....บาท [EI42]
- ( ) 4. อื่นๆ (ระบุ.....) [EI43] จำนวน.....บาท [EI44]

11. ท่านมีการออมเงินไว้หรือไม่ [EI45]

- ( ) 1. ไม่มี
- ( ) 2. มีการออม

12. ท่านมีการออมเงิน หรือฝากเงินในรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) 1. ฝาก ธ.ก.ส [EI46] จำนวน.....บาท [EI47]
- ( ) 2. ฝากธนาคารพาณิชย์ [EI48] จำนวน.....บาท [EI49]
- ( ) 3. ฝากสหกรณ์การเกษตร [EI50] จำนวน.....บาท [EI51]
- ( ) 4. ฝากกลุ่มออมทรัพย์ [EI52] จำนวน.....บาท [EI53]
- ( ) 5. ฝากกองทุนหมู่บ้าน [EI54] จำนวน.....บาท [EI55]
- ( ) 6. อื่นๆ (ระบุ.....) [EI56] จำนวน.....บาท [EI57]

ส่วนที่ 3 ข้อมูลลักษณะการใช้บริการสินเชื่อของลูกค้ำปรับปรุงโครงสร้างหนี้

1. วัตถุประสงค์การกู้เงิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) 1. เพื่อเป็นค่าลงทุนประกอบอาชีพเกษตรกรรม [SI01]
- ( ) 2. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพเกษตรกรรม [SI02]
- ( ) 3. เพื่อเป็นค่าลงทุนประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร [SI03]

- ( ) 4. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร [SI04]
- ( ) 5. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต [SI05]
- ( ) 1. เพื่อสร้าง หรือปรับปรุงบ้านอาศัย [SI06]
- ( ) 2. เพื่อการศึกษา [SI07]
- ( ) 3. เพื่อชำระหนี้สินภายนอก [SI08]
- ( ) 4. อื่นๆ (ระบุ.....) [SI09]
2. หลักประกันที่ท่านใช้ในการขอกู้เงิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) 1. บุคคลค้ำประกัน 2 คน [SI10]
- ( ) 2. รับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม [SI11]
- ( ) 3. จำนองอสังหาริมทรัพย์ [SI12]
3. ในกรณีจำนองอสังหาริมทรัพย์ ผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินคือใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) 1. ที่ดินของตนเองและคู่สมรส [SI13]
- ( ) 2. ที่ดินของบิดาหรือมารดา ของตนเองหรือคู่สมรส [SI14]
- ( ) 3. ที่ดินของบุคคลอื่น [SI15]
4. เมื่อท่านมีรายได้คงเหลือ และต้องการที่จะชำระหนี้สิน ท่านจะชำระหนี้เงินกู้
แหล่งใดเป็นอันดับแรก [SI17]
- ( ) 1. ธ.ก.ส. ( ) 2. ธนาคารออมสิน
- ( ) 3. ธนาคารพาณิชย์ ( ) 4. สหกรณ์การเกษตร
- ( ) 5. กลุ่มออมทรัพย์ ( ) 6. กองทุนหมู่บ้าน
- ( ) 7. นายทุนเงินกู้ ( ) 8. ญาติพี่น้อง
- ( ) 9. เพื่อนบ้าน ( ) 10. อื่น ๆ (ระบุ.....)
5. สาเหตุหลักที่ครัวเรือนของท่านมีภาระหนี้สิน และต้องดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) 1. มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น รายได้ไม่เพียงพอ [SI18]
- ( ) 2. มีรายจ่ายฉุกเฉินเกิดขึ้นในครัวเรือน [SI19]
- ( ) 3. ไม่ได้นำเงินกู้ที่ได้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ [SI20]
- ( ) 4. ผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ [SI21]
- ( ) 5. ขายผลผลิตไม่ได้ หรือขายได้น้อย [SI22]
- ( ) 6. ราคาผลผลิตตกต่ำ [SI23]
- ( ) 7. อื่น ๆ (ระบุ.....) [SI24]

ส่วนที่ □ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้

1. ปัญหา และอุปสรรค การปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ปัจจัย	ปัญหา อุปสรรค		
	มี	ไม่มี	
1. ด้านธนาคาร			
1.1 ขั้นตอนวิธีปฏิบัติ			[PI01]
1.2 การรวมหนี้เงินกู้และกำหนดชำระหนี้ใหม่			[PI02]
1.3 การกำหนดให้ลูกค้าผ่อนชำระรายเดือนหรือตาม แหล่งที่มาของรายได้			[PI03]
1.4 การส่งหนังสือแจ้งหนี้ก่อนถึงกำหนดชำระ			[PI04]
1.5 การเร่งรัดหนี้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระ			[PI05]
1.6 การติดตามแก้ไขปัญหาเมื่อเป็นหนี้ NPL			[PI06]
1.7 การติดตาม ตรวจสอบ			[PI07]
1.8 อื่น ๆ.....			[PI08]
2. ด้านลูกค้า			[PI09]
2.1 การผ่อนชำระตามข้อตกลง			[PI10]
2.2 อื่น ๆ.....			[PI11]

2. ข้อเสนอแนะ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านได้กรุณาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล นายอุทัย อักษรพันธ์
 วัน เดือน ปี เกิด 16 สิงหาคม 2507
 วุฒิการศึกษา บริหารธุรกิจบัณฑิต (บริหารทั่วไป) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ปีการศึกษา 2530

ตำแหน่งงานและสถานที่ทำงาน

พ.ศ. 2532 – 2537 พนักงานสินเชื่อ ธ.ก.ส. จังหวัดพังงา
 พ.ศ. 2537 – 2543 พนักงานสินเชื่อ ธ.ก.ส. จังหวัดพัทลุง
 พ.ศ. 2543 – 2547 หัวหน้าหน่วย ธ.ก.ส. อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา
 พ.ศ. 2547 – 2547 ผู้จัดการสาขาย่อยกลาง อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต
 พ.ศ. 2547 – 2548 ผู้ช่วยผู้จัดการสาขาค้นพัฒนาธุรกิจ ธ.ก.ส. สาขาปัตตานี
 พ.ศ. 2548 – 2549 พนักงานบริหารสินเชื่อ 9 สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดปัตตานี
 พ.ศ. 2549 – 2549 พนักงานส่งเสริมธุรกิจลูกค้า 9 สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดสงขลา
 พ.ศ. 2549 – 2550 ผู้ช่วยผู้จัดการสาขาค้นพัฒนาธุรกิจ ธ.ก.ส. สาขาลำไพล
 พ.ศ. 2550 – 2553 ผู้ช่วยผู้จัดการสาขา ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่
 พ.ศ. 2553 – ปัจจุบัน พนักงานส่งเสริมกิจการสาขา 9 ฝ่ายกิจการสาขาภาคใต้ตอนล่าง